

Subotica & Kézírtás
SZUBOTICA
ZMAJ JOVIN TRG 8
Telefonok
Kézírtásnál 8-58
Suboticanál 8-10. 8-82

NAPILÓ

Előfizetés & árak
megyédélre 165 dinár
egy hónapra 55 dinár
Kézírtás
szubotica nap, kézfűző &
tiszta fehér papírral

XXX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. SZEPTEMBER 5.

CSÜTÖRTÖK

241. SZÁM

Stresemann csütörtökön, Briand pénteken fog beszélni a Népszövetség ülésén

Macdonald beszédének hatása Párisban, Berlinben és Newyorkban — A kínai delegátus a szerdai ülésen éles kritikával illette a Népszövetséget

Stimson, az Egyesült Államok külügyi államtitkára még nem tartja elérkezettnek az időt a leszerelésre

Genfben jelentik: Macdonald eredetileg alkalmat akart adni Briandnak, hogy közvetlenül utána beszéljen, de a francia miniszterelnök súlyt helyezett rá, hogy Stresemann jelen legyen, mikor a német-francia viszonyról és az európai államok gazdasági együttműködéséről fogja kifejtetni elvi felfogását. Így azután az angol miniszterelnök elhatározta, hogy először indítja meg a nagy vitát, mert ezzel rányomhatja a Népszövetség mostani ülészakára a feltétlen pacifizmus bélyegét.

Stresemann csak szerdán este érkezik Genfbe és csütörtökön fog felszólalni, Briand beszéde pedig a pénteki teljes ülésre marad.

Sokáig emlékezetes lesz a Népszövetség tegnapi ülése, amelyen Ramsay Macdonald miniszterelnök elmondotta nagyszabású beszédét. A hatás igen nagy volt, nemcsak a semleges államok delegátusai lelkesed-

függelékét és minden erejével azon lesz, hogy előmozdítsa a fegyverezést világszerte.

Sok ünneplésben volt része Macdonaldnak felszólalása után. A miniszterelnök azt a kérését juttatta a német delegációhoz, hogy

lehetőleg idejekorán tájékoztassák beszédéről Stresemannt,

mert így utközben is felkészülhet a válasza, amelyet mindenesetre meg akar várni, csütörtökön este azonban kénytelen lesz elutazni, mint ahogy sürgős teendők Londonba szólítják. Ilyen körülmények között nem lehet jelen Briand beszédénél.

Visszhang a francia és az angol sajtóban

Mint Párisból jelentik, a francia sajtó nacionalista része nincs megelégedve Macdonald beszédével és fel-

lépését a munkáspárti és a szabadelvű lapok nagy része.

Berlinben kedvezően fogadták Macdonald beszédét

Mint Berlinből jelentik,

a német sajtó általános helyesléssel fogadta az angol miniszterelnök keddi beszédét.

Még a jobboldali lapok is, amelyek pedig nem mulasztottak el egyetlen alkalmat sem, hogy a Népszövetségről gúnyos és lekicsinylő hangon nyilatkozzanak, igen mérsékelten írnak Macdonald beszédéről.

A Genfben tartózkodó német delegátusok körében is jó hatást tett az angol miniszterelnök beszéde, különösen az a rész, amelyben Macdonald a németek genfi működésével foglalkozott.

Amerika új cirkálókat épít

Newyorki jelentés szerint Stimson külügyi államtitkár nyilatkozott Macdonald keddi beszédéről. A nyilatkozat nem foglalkozik optimista hangon az angol miniszterelnök szavaival és kijelentette, hogy még mindig nagy munkát kell elvégezni, amíg biztosítva lesz a végleges leszerelés.

Hale szenátor a szenátus tengerészeti bizottságának elnöke, hétfőn hosszabb kihallgatáson jelent meg Hoover elnökkel, akivel az új flottaépítési programról tárgyalt. A kongresszus, mint ismeretes, tizenöt új cirkáló építését határozta el és úgy látszott, hogy a tengeri leszerelési konferencia miatt az új cirkálók építésére nem kerül sor. A Fehér Házból távoztában Hale szenátor az újságírók kérdéseire nem tett határozott kijelentéseket, de szavaiból arra a következtetésre lehetett jutni, hogy az új cirkálókat építését mégis megkezdik.

A kínai delegátus nagy beszéde a szerdai ülésen

Bár a népszövetségi közgyűlés szerdai ülésén vezető európai államférfiak nem szólaltak fel, mégis az ülés iránt rendkívül nagy érdeklődés mutatkozott, mert a szónokok között feliratkozott Csan-Csu-Cu kínai delegátus is, aki minden kortelés nélkül, őszinte beszéddel tünt fel már a múlt évi közgyűlésen is. Az ülést terem zsúfolásig megtelt, amikor Csan-Csu-Cu monoton hangon megkezdte beszédét. A szenzáció most sem maradt el, bár a kínai delegátus minden szónoki póz nélkül mondotta el mondanivalóját, mert ez volt a leghevesebb szemrehányás, amelyet a Népszövetségnek a Népszövetség ülésén valaha is tettek.

A kínai delegátus a népszövetségi alapszabályok híres 19. szakaszával foglalkozott, amely szerint a végrehajthatatlan szerződéseket fel kell függeszteni. Beszélte Kína békevégyéről és rámutatott arra, hogy Kínát még mindig kötik azok az egyenlőtlen szerződések, amelyek a kínai birodalmat és annak népét kizsákmányolják a nagyhatalmak javára. Hivatkozott a 19. szakaszra és

tekintettel arra, hogy ezek a tíz év előtt megkötött egyenlőtlen szerződések végrehajthatatlanná váltak, felszólította a Népszövetséget, hogy ezeknek a szerződéseknek revízióját tűzze napirendre.

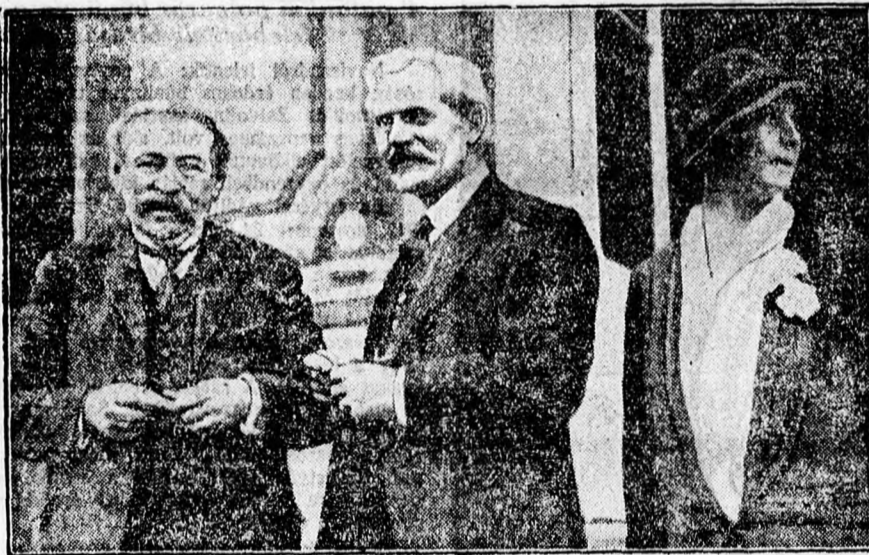
A következő szónok Stauning dán miniszterelnök volt, aki hibáztatta az eddigi gyakorlatot, amely szerint a népszövetségi közgyűlésnek kisebb szerep jut, mint a Népszövetségi Tanácsnak, holott a tanácsban a tagállamok sokkal kisebb számban vannak képviselve, mint a közgyűlésen. Követelte, hogy a Népszövetség bizottságaiban a tanács tagjain kívül is a közgyűlés által megválasztott tagoknak is helyet juttassanak. Kifogásolta, hogy egyes államok a közgyűlésen elfogadott határozatokat és egyezményeket nem ratifikálják. Beszélte még a nemzetközi vonatkozásban fennálló gazdasági nehézségekről és

sürgette, hogy vessenek véget a népek között dúló gazdasági háborúknak.

Végül a leszereléssel foglalkozott és felemlítette, hogy a népszövetségi egyezményokmányt aláíró hatalmak ünnepélyesen kötelezték magukat a fegyverkezés korlátozására. Követelte, hogy újból tüzzék napirendre a leszerelés kérdését.

tegyék meg az előkészületeket az általános leszerelésre, amely az örök béke biztosításának előfeltétele.

A közgyűléssel egyidejűleg összeült a hágal állandó nemzetközi bíróság statutumának revíziójáról tárgyaló bizottság is. A bizottság ülésére meghívták mindazokat az államokat, amelyek a statutumokhoz csatlakoztak.

Briand, Macdonald és leánya, Izabel Macdonald Genfben

tek az angol miniszterelnök békeszavaiért, hanem általában mindenki, csak Briand és miniszterterársai hallgattak mélyszélesen, mikor Macdonald arról beszélt, hogy vissza kell térni a genfi jegyzőkönyv gondolatához, amely az egész világnak meghozná az áhitott békét.

Újból felzúgott a taps Macdonald beszédének azután a hatásos része után, hogy Anglia sem mint fegyvertárs, sem mint győztes nem akar hasznot húzni a világháború eredményeiből, hanem mindig csak igazságra, méltányosságra, jogosságra törekedett.

Macdonald beszéde szónoki szempontból is elsőrangú volt. Ismertette a békekezse fejlődését a genfi jegyzőkönyvtől kezdve Locarnón és Hágán át, azt a reménységét fejezte ki, hogy az érdekelt államok a lehető legrövidebb idő alatt törvénykönyvükbe foglalják cikkelyezni a hágal megállapodásokat, de ettől eltekintve a jövő héten meg fog történni az, amire öt év előtt — mikor először volt ő Genfben — még gondolni sem lehetett,

az első zászlóalj ki fog vonulni a Rajna területéről, hogy idegen katonák soha többé ne tegye oda a lábát.

Beszédének következő részében hangsúlyozta Macdonald, hogy aki háborút akar felidézni, az szembe találja magát az egész világgal. A brit kormány el van köteleve, hogy aláírja a hágal döntőbírói szerződés-

veti azt a kérdést, hogy lehetett önzetlenséget emlegetnie Hága után, mikor

a brit munkáskormány pénzügyminisztere volt a legkapzsisbb.

Azt is írják a jobboldali párisi lapok, hogy Macdonald adós maradt az angol külpolitika új irányának határozott megjelölésével. Úgy tett, mint aki csak félig nyitja ki a legyezőt. Óvakodott visszatérni a genfi jegyzőkönyv politikájához, amelynek hirdetésével jelent meg Genfben öt évvel ezelőtt. Ezzel szemben

a baloldali francia lapok dicsérik Macdonald tiszta pacifizmusát

és feljegyzik, hogy igyekezett Franciaország irányában szeretetreméltó lenni, mert el akarta felejtetni Snowden hágal kellemetlen fellépését.

Az angol sajtó, különösen a konzervatív lapok agódnak, hogy Macdonald össze fogja vesztelni kormányát a dominiumokkal a hágal döntőbírói szerződés klauzulájának aláírása által, amelyet tegnap Genfben bejelentett. A brit szabadság halálát pecsételi meg ezzel — írja a Daily Chronicle —

légvárakból akar békepalotát építeni,

— így szólnak a többi konzervatív lapok mai vezércikkkel.

Annál melegebben méltatja Macdonald bátor fel-

Bizottság utazott Palesztinába a zavargások okainak kiderítésére

Az indiai kalifátus elnöke harcra tüzeli a mohamedánokat

Londonból jelentik: Az angol gyarmatügyi miniszter, *Macdonald* keddi genfi beszédének megfelelően, amelyben kijelentette, hogy különleges rendszabályokat léptetnek életbe Palesztinában az esetleges újabb zavargások megakadályozására, kedden késő este közleményt adott ki, amelyben bejelentette, hogy *négytagú vizsgálóbizottság utazott Palesztinába*. A bizottság szigorú vizsgálatot indít a zavargás ügyében és főleg azt igyekeznek megállapítani, hogy a vérengzést az arab lakosság spontán elhatározásából vagy pedig idegenek felbujtására rendezte-e.

Maulana Mohamed Ali, az indiai kalifátus szövetségének elnöke nyilatkozatot tett közbe a palesztinai eseményekkel kapcsolatban. A nyilatkozat felhívást tartalmaz a világ összes mohamedánjaihoz. Felszólítja őket, hogy pénteken a szent ájtatosság elvégzése után fogadják meg szent esküvel, hogy *életükkel és vagyonukkal az utolsó lehelletükig küzdeni fognak Jeruzsálem szent földjének védelmében*. A nyilatkozat felszólítja még a mohamedánokat, hogy küzdjenek a Balfour-egyezmény és a jogtalan palesztinai brit uralom ellen.

rendszeres léghajójáratok ügyében. A nagy amerikai hajóépítő cég azt ajánlotta, hogy a friedrichshafeni Zeppelin művek igazgatósága lépjen érintkezésbe az amerikai *Good Dear Company*val és létesítsen olyan megegyezést, hogy az amerikai társaság két Zeppelin típusú léghajót vásárol, amelyekkel a Csendes Óceán fölött bonyolítja le a közlekedést, míg a németek az Atlanti Óceán feletti közlekedést látják el.

Jugoszláv repülőverseny Őfelsége aranyserlegéért

Pénteken reggel startolnak a versenyzők a noviszadi repülőtérről

Noviszadról jelentik: Mint minden esztendőben, az idén is Őfelsége Petar trónörökös születésnapján tartják meg a jugoszláv katonai repülőversenyt, amelyet a petrovradini repülőparancsnokság Őfelsége a király serlegéért rendez.

A versenyen három repülőgéptípus vesz részt. Az első csoporthoz a harcászati repülőgépek tartoznak, a táv 1640 kilométer, utirány Noviszad—Oszijek—Zagreb—Ljubljana—Maribor—Zagreb—Szarajevó—Szkopje—Nis—Beograd—Noviszad. A versenyre benevezett repülők jelentéseiket Oszijeken, Ljubljánában, Mariborban és Banjalukán adják le. Indulás pénteken reggel öt órakor a noviszadi repülőtérről.

A második csoportban a vadászgépek indulnak és az utirány Szlavonbrod—Szarajevó—Szkopje—Kraljevo—Zajecsar—Pozsarevac—Beograd—Noviszad. Az indulás időpontja 5 óra 40 perc.

A harmadik csoport az iskolagépek csoportja. A táv 870 kilométer, utirány Noviszad—Bjelina—Szarajevó—Kraljevo—Zajecsar—Nis—Pozsarevac—Beograd—Noviszad. Az indulás 5.50 órakor lesz.

A verseny tartama alatt a repülőtérén az első repülőzred pilótái légi akrobatikus mutatványokat mutattak be. Az elhunyt pilóták hozzátartozóinak segítségére légi sorsolást rendeznek. A nyert sorsjegyek tulajdonosai repülőutat tehetnek a város felett. A repülőnap reggel öt órakor kezdődik. Belépődíj a repülőtérré tíz dinár. A közönség ezen a napon csak a Futoki uti kapu felől léphet a repülőterületre.

Három évi fegyház — tiz év előtti gyilkosságért

A palánkai polgárőr bűnügye a noviszadi felebbviteli bíróság előtt

Noviszadról jelentik: A noviszadi felebbviteli bíróság kedden érdekes bűnügyet tárgyalt. A vádlott, *Szretenovics Zsivojin*, szerbial származású huszonnyolc éves napszámos volt, akit az ügyészség tíz évvel ezelőtt elkövetett gyilkossággal, egyrendbeli rablással és egyrendbeli rablás kísérletével vádolt.

Az ügyészl vádirat szerint *Szretenovics Zsivojin* 1918. november 24-ikén, a forradalom idején, mint a palánkai polgárőrség tagja, szolgálati fegyverével a nyílt tengeren agyonlőtte *Stefan Mihály* palánkai gazdálkodót és ugyanazon a napon behatolt özvegy *Peltz Józsefné* palánkai lakos házába, akit megfenyegetett és lövése készítartott fegyverrel arra kényszerített, hogy a birtokában levő készpénzt és egyéb értéktárgyakat adja át. A rablás azonban nem sikerült, mert *Szretenovicsot* megzavarták. *Szretenovics Zsivojin* másnap behatolt *Verneth Sebestyén* palánkai lakos házába és hasonló módon akart pénzt szerezni, de *Verneth Sebestyén* segélykiáltására annak fia segítségül sietett, mire *Szretenovics* néhány értéktárgy zsákmányolásával elmenekült.

A tíz év előtti büncselekményért ez évi április 29-ikén vonták felelősségre *Szretenovicsot* a noviszadi törvényszéken. A főtárgyaláson *Szretenovics* beismerte, hogy a kritikus napon, mint a palánkai polgárőrség tagja, azt a parancsot kapta, hogy ha az tengeren találkozik egyenruhás osztrák-magyar katonákkal, azokat állítsa elő és kísérje a parancsnokságra. A kapott parancs értelmében őrájratra indult és a vasutállomás felé haladva találkozott *Stefan Mihály*val, aki osztrák-magyar egyenruhában volt. A parancs értelmében felszólította, hogy kövesse, de *Stefan Mihály* az anyját szidta, arculütötte, majd pedig el akarta venni a fegyverét. Eközben dulakodás támadt közöttük, a fegyver elsült és a golyó *Stefan Mihály* fejébe fúródott. Másnap letartóztatták és Petrovradinba szállították, de rövidesen szabadlábra helyezték. Ami a rablásokat illeti, parancsot kapott, hogy kutassa át a házakat, vajon nincsenek-e ott osztrák-magyar katonák. A kritikus napon egyetlen házban sem fordult meg és így a rablásokat el sem követhette.

A noviszadi törvényszék nem előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölésben, egyrendbeli rablásban, valamint egyrendbeli rablás kísérletében mondtotta ki büntetésnek és az enyhítő körülmények figyelembevételével egyévi börtönrre és háromévi hivatalvesztésre ítélte. Az ítélet ellen ugy az ügyész, mint az elítélt és védője felbeztek. A felebbviteli bíróság felmentette *Szretenovicsot* a rablás és a rablás kísérletének vádjai alól és csak szándékos emberölésben mondtotta ki büntetésnek, az egyévi börtönbüntetést azonban háromévi fegyházra és öt évi hivatalvesztésre emelte föl.

A Graf Zeppelin szerdán reggel megérkezett Friedrichshafenbe

A léghajó hatvanhét óra alatt tette meg a Lakehurst—Friedrichshafeni utat — Eckener megkezdte a tárgyalásokat a rendszeres óceáni léghajójáratok ügyében

Friedrichshafenből jelentik: Utolsó utszakaszát nagy sebességgel tette meg a Graf Zeppelin. Középeurópai idő szerint szerdára virradó éjjel 2 óra 24 perckor elrepült *Limoges* délfranciaországi város fölött, mintegy 180 kilométernyire északkeletre *Bordeaux*tól. Reggeli 6 órakor *Bésancon* fölött látták a léghajót, amely 7 óra 3 perckor elszállt *Basel* fölött és 8 óra 23 perckor a Zeppelin a *Weissenau-sziget* irányából feltűnt *Friedrichshafenben* a láthatáron.

Több mint egy tucat német repülőgép sietett elébe, hogy üdvözölje, mikor a léghajó a nap ragyogó fényében ezüstösen csillogva alacsonyabba ereszkedett és egyenesen a Zeppelin-művek telepe felé tartott. A rengeteg sok nézőközönség lelkesedése nem ismert határt.

Reggel 8 óra 48 perckor a Graf Zeppelin simán leszállott.

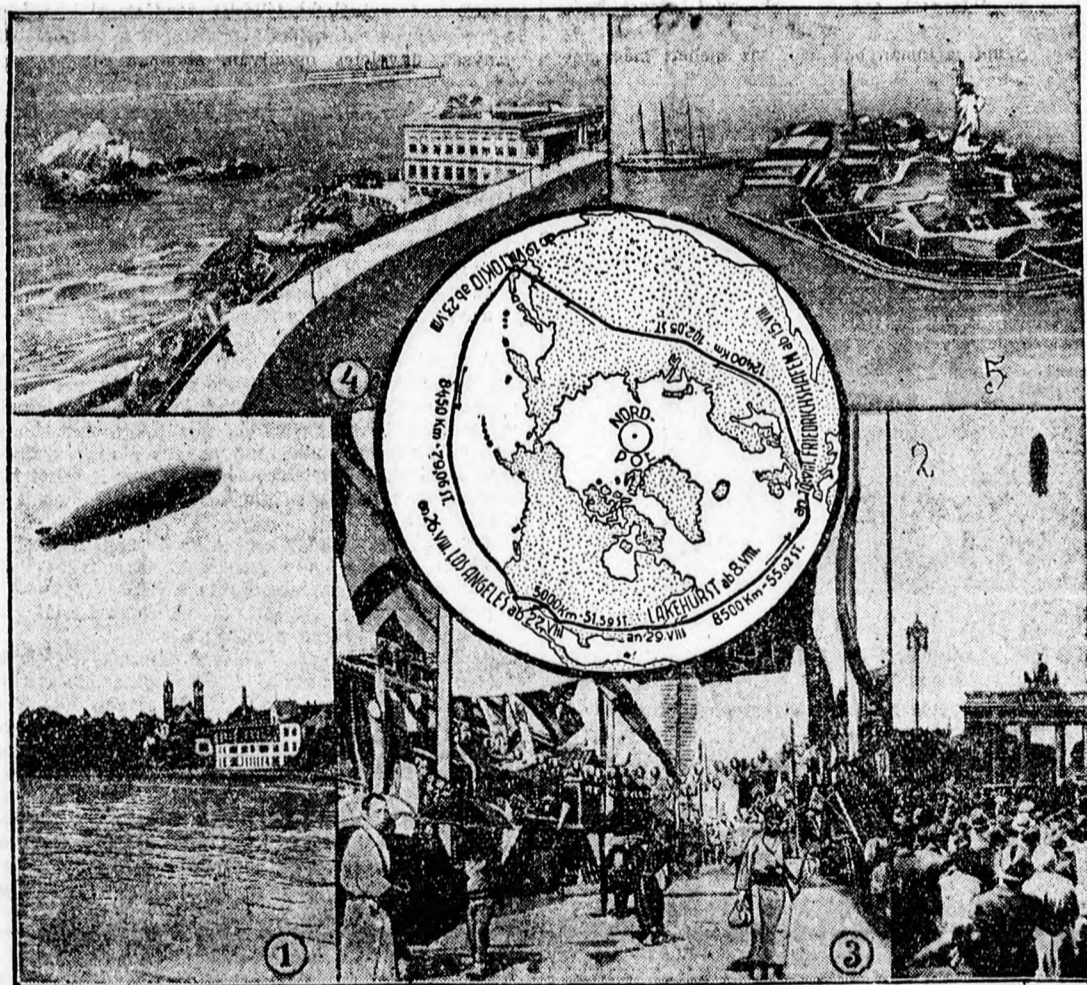
Friedrichshafenben már napkelte előtt talpon volt az egész város, mert nem lehetett tudni, mikor érkezik meg a Zeppelin. A tó partján, a kertekben ezer meg ezer ember a pázsiton, a padokon és a padok alatt töltötte az éjszakát,

messze vidékről jött kíváncsiak százai, akik sem szállodában, sem magánházakban nem kaptak éjszeli szállást, mert minden hely zsúfolva van. Az autóbuszok egész éjszaka hozták Friedrichshafenbe a kíváncsiakat és minthogy ezek számára sem volt szállás, az érdeklődők autóbuszokban aludtak.

A léghajó

67 óra alatt tette meg az utat Lakehursttól Friedrichshafenig.

Friedrichshafentől számítva a világkörüli ut összesen

A Graf Zeppelin útja: 1. Friedrichshafen, 2. Berlinben a Brandenburgi kapu fölött, 3. Ünnepi díszbe öltözött ucca Tokióban, 4. A szanfranci szkóli aranykapu, ahol a Zeppelin Amerikát elérte, 5. A newyorki Szabadság-szobor.

Alig két percig keringett a Zeppelin a repülőter fölött, aztán megint eltűnt keleti irányban és nagy kört írt le Friedrichshafen városa fölött, majd ismét közeledett a légikikötőhöz.

A zenekar a német himnuszot játszotta, Friedrichshafen körül a dombokon mozsarak durrogtak, a közönség kendőket lobogtatott a léghajó felé és a gondolákból az utasok üdvözlést integettek.

husz napig és négy óráig tartott. A Graf Zeppelin ugyanis augusztus 15-ikén hajnali négy óra 35 perckor indult el Friedrichshafenből Tokióba és szerdán, szeptember 4-ikén reggel nyolc óra 30 perckor érkezett vissza.

Newyorki jelentés szerint Eckener szerdán kezdte meg a tárgyalásokat a *Brothers Marjank* céggel az Atlanti Óceánon és a Csendes Óceánon létesítendő

RÁDIÓ

Noviszd
és
környéke

Rádió-üzletáthelyezés

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy **Rádió-üzletemet** Željeznička ulica 94 szám alól

Jevrejska ulica 16

szám alá helyeztem, ahol az eddig bevált gépeken kívül különösen az új modelu **váltóáramu, anód- és akkumulátor nélküli** gépekre hívom fel a rádiókedvelők és szakértők figyelmét.

Akkumulátortöltést, javításokat, átalakításokat jutányos áron végzek. Szeptember 1-től kezdve az **aranyéremmel kitüntetett „SABA-ORGON“** zeneszekerény bemutatása.

Teljes tisztelettel
Konrath d. d. fiókja

Kurtz R. Kornél, Noviszd

9927

Kolerajárvány tört ki az indiai árterületen

Az árvíznek eddig több mint ezer áldozata van

Bombayból jelentik: A helyzet az Indiai árterületen egyre válságosabb lesz.

A víz óráról órára emelkedik.

A rohanó ár mindent elsöpör ami útjába kerül és elpusztult falvak száza, továbbá elmosott vasúti vonalak jelzik az utját. A gátak kártyavárként omlanak össze, úgyhogy az árterület egyre szélesedik és a pusztítás egyre nagyobb.

A menekültek ezrei érkeznek állandóan Bombayba. Azokban a falvakban, amelyeket váratlanul lepett meg az árvíz,

az emberek a háztetőkre kuzódva és fákön gubbasztva várják a mentőexpedíciókat.

Valószínűnek tartják, hogy az árvíznek rengeteg áldozata van. Hivatalos jelentést még nem adtak ki, de hozzávetőleges számítások

az áldozatok számát több, mint ezerre becsülik.

Szind tartományban az árvíz mellett még kolerajárvány is pusztítja a lakosságot. A járvány rohamosan terjedt és

három nap alatt 575 ember betegedett meg kolerában. Ezek közül néhány óra leforgása alatt 293 halt meg.

A hatóságok szinte tehetetlenül állnak szemben a pusztító járvánnyal.

Jovanovics K. Milorád tartományi főispán expozéét adott Szombor város közgyűlésén

A főispán kijelentette, hogy előtte mindenki egyforma elbírálásban részesül

Somborból jelentik: Szombor város képviselőtestülete szerdán délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott, amelynek az adott külön érdekessége, hogy Jovanovics K. Milorád, az újonnan kinevezett tartományi főispán elnököt. A napirend előtt dr. Veszelinovics Milorád képviselőtestületi tag szólalt fel és a képviselőtestület nevében üdvözölte a főispánt, hangsúlyozva, hogy régi kipróbált közigazgatási szaktekinéltynek ismeri Jovanovics főispán válaszában megköszönte az üdvözlést és megígérte hogy mindent megtesz a város kulturális és anyagi felvirágoztatása érdekében. Egyben expozéét adott, kijelentve többek között, hogy mindenki egyforma elbírálásban fog részesülni előtte, nemzeti-ségre és felekezetre való tekintet nélkül.

A főispán beszéde után, amelyet a közgyűlés viharos tapsal fogadott, áttértek a napirendre. Elsősorban tudomásulvették az államtanács döntését dr. Grigorjevics Emil városi tiszti főorvos ügyében. Dr. Grigorjevics a képviselőtestület, mint ismeretes, elmozdította az állásából, az államtanács azonban visszahelyezte és 67.000 dinárt ítél meg részére különböző illetmények címén. Ezután elhatározták, hogy a jövőben korlátlan számban adhat ki a városi rendőrhatalóság taxi- és bérkocsienedélyeket és ilyen engedélyt vállalatok is kaphatnak, de egy-egy vállalat legfeljebb csak tíz kocsi helyezhet forgalomba. A képviselőtestület ezután a szombori kereskedelmi akadémia részére két tanárt választott. A kandidáló bizottság a törté-

nelem, természetrajz és földrajz szakra Vasziljevics Dragutin oszijekli, Uvalics Nebojsza szombori gimnáziumi és Radovánovics Ljubomir beogradi tanárt, a francia és német szakra Major Lajos kruseváci, dr. Riboli Antonije bjelinaei és Nedeljkovics Zsarkó zemuni tanárt ajánlotta. A közgyűlés a földrajz, történelem, természetrajz szakra 28 szavazattal Uvalics Nebojsza, a francia-német szakra 45 szavazattal Major Lajos tanárt választotta meg. Elhatározták, hogy a szerb-horvát nyelv tanítására újabb pályázatot írnak ki.

A közgyűlés elhatározta még, hogy a jövő évi költségvetés terhére egy tanyai iskolát épít, az új zeneiskola részére pedig ingyen fűtést és világítást ad. Rendezték az állandósított önkéntes tűzoltók fizetési ügyét is. A közgyűlés úgy határozott, hogy az állandó önkéntes tűzoltókat felvevő a város tisztviselői státuszába és szolgálati idejük letelte után nyugdíjat is megállapítanak számukra. A Narodna Odbrana helyi szervezete részére havi ezeröttszáz dinár segélyt szavaztak meg, majd tudomásul vették Szarka Szevit-szláv törvényszéki bírónak az ármegállapító bizottsági tagságáról való lemondását és helyére Veszelinovics Milorádot választották meg. Hanke Imre nyugalmazott polgármester részére havi ezer dinár nyugdíjpótlékot szavaztak meg és rendezték Auth György nyugalmazott városi főpénztárnok nyugdíjügyét is.

A főispán fél tizenkettőkor berekesztette a közgyűlést.

Végzetes szerenád

Tolvajnak nézte és lelőtte barátját egy kereskedősegéd

Oszijekről jelentik: Megdöbbentő szerencsétlenség történt a napokban a szlavóniai Voecin községben.

Relics Nikola kereskedősegéd édesanyjával és nővérével egyik faluvégl kis házban lakott. Relics kedden éjjel gyanus zajra ébredt fel. Gvorsan felöltözött, magához vette revolverét és kiment az udvarra. A kereskedősegéd a sötétben egy alakot látott mozogni, azt hitte tolvaj és rákiáltott:

— Ki vagy?

Az illető nem válaszolt, hanem futni kezdett a kapu felé. Relics utána szaladt és többször rákiáltott: — *Állj, vagy lövök!*

Az ismeretlen férfi ezekután se állt meg, mire Relics utána lött. Az egyik golyó talált és a menekülő velőtrázó sikoltással összeesett. Relics odaszaladt, gyufát gyújtott és a földön fetrenző emberben felismerte legjobb barátját: Zvekan István kereskedősegédet.

Zvekan azonnal a kórházba szállították, ahol később visszanyerte eszméletét és a következőket mondotta:

— Éjjeli zenét akartam adni a barátom nővérének és előbb helyszíni vizsgálatot tartottam az udvaron. Mikor Relics kijött, nem akartam, hogy ő megtudja, mi járásban vagyok és ezért futásnak eredtem. Én vagyok a hibás és ha meg is halok, ne büntessék meg a barátomat.

Zvekan később elvesztette eszméletét és állapota aggasztó. Relicsot őrizetbe vették.

Nagy tűz Szuboticán

Leégett a Mamuzics-féle könyvkereskedés

A szuboticiai városháza épületében levő Mamuzics A. könyvkereskedés kedden éjjel kigyulladt és úgy a berendezés, mint az áruraktár nagyrésze elhamvadt. Az üzletet, amely két évvel ezelőtt már leégett, csak nemrégben rendezték be és tekintettel a közelgő iskolai szezonra, hatalmas raktárral szerelték fel, úgy hogy a kár, amelyet a tűz pusztítása okozott, az eddigi becslések szerint több száz ezer dindarra rug.

Kedden este féltenegy tájban a járőrelők arra lettek figyelmeztetve, hogy az üzlet lezuhzott vasredőnyvel alól sűrű füst szivárog ki. Azonnal értesítették erről a közelben őrszolgálatot teljesítő rendőrt, aki telefonálta a tűzörségnek és egyben jelentést tett a rendőrfőkapitányság ügykezelés osztályán, ahonnan Miatov Tosa ügykezelés rendőrkapitány ment ki a Mamuzics-cég üzletéhez. Pár perccel később megérkeztek a tűzoltók, akik elsősorban a redőnyöket akarták felnyitni, hogy az üzlet belsejébe hatolhassanak. Hamarosan sikerült is a redőnyöket feltörni, majd bezúrták az üzlet üvegajtóját, hogy behatolhassanak az üzletbe, azonban olyan sűrű fojtó füstgolyóval töltötték el a hőség már az ajtóban olyan elviselhetetlen volt, hogy a bejutás teljesen lehetetlennek látszott. Milassin Andor tűzoltóparancsnok intézkedett, hogy a tűzoltók gázmaszkok segítségével hatoljanak be a füsttengerbe és keressék meg a tűz fészket. A tűzoltók gázmaszkokkal a fejükön benyomultak az üzletbe, de hamarosan vissza kellett fordulniok, mert a gázmaszkok ellenére is a fulladás veszélye fenyegette őket. Az égő papíros és a celluloidáru mérgező hatása elágyazta a helyszínt, amely az egyszerű szerkezettől gázmaszkon keresztül is átszivárgott. A tűzoltók kénytelenek voltak visszafordulni és másodsorú föltűzve próbálták elérni a tűz fészket, de haszatlanul. Végül üzembe kellett helyezni a szivattyúkat, mert már az a veszély fenyegetett, hogy a tűz, amely a levegő behatolása következtében csak tápot kapott, az egész üzletre áttérjed. A tűzsugarak hatása alatt valamennyire megtisztult az égő helyiség a füsttől és ekkor már láthatóvá vált a tűz fészke, amely az üzlet hátsó részében már nagy pusztítást okozott. A bejárattal szemben levő nagy üveges állvány lángekban állott és a tűz átcapott a baloldali állványra, ahol könyvek voltak felhalmozva. Ugyancsak lángekban állott a hátulsó állvány háta mögött levő kézraktár, ahol levélpapírok, kreppapírok és egyéb gyullékony anyagok voltak. A tűzoltók főképpen arra törekedtek, hogy az üzlet jobboldali részét, amely még alig szenvedett kárt, megmentésék. Ez a törekvésük sikerrel járt és itt csak néhány száz kötet könyv pörköldött meg. A tüzet a hajnali órákban lokalizálták.

Özvegy Mamuzics Antalné, az üzlet tulajdonosnője kedden délután üzleti ügyben Noviszadra utazott, így tehát őt nem is tudták értesíteni az üzlet pusztulásáról, hanem csak leányait. Az üzlet a tűz eloltása után szomorú látványt nyújtott. A baloldali része csaknem teljesen elégett a padlón halomban állt az elégett és elázott papíraru: könyvek, füzetek, írószerek, képeslapok.

Szerdán délelőtt tartották meg a tűzvizsgálatot. A bizottság tagjai Milassin Andor tűzoltóparancsnok, Petonszki Ferenc alparancsnok, Gdijics Bogdan államügyész és Miatov Tosa rendőrkapitány voltak.

Az üzlet 900.000 dinárra volt biztosítva az Union biztosítási intézetnél.

Két új törvény

A vasúti talpfák beszerzéséről és a közlekedésügyi személyzet szolgálati viszonyairól új törvényt írt alá Ófelsége

Beogradból jelenti az Avala: A közlekedésügyi miniszter javaslatára a pénzügyminiszter helyettesének jóváhagyása, továbbá a miniszterelnök meghallgatása után Ófelsége Alekszandar király törvényt írt alá, amelyben a közlekedésügyi miniszternek a vasúti talpfák beszerzése tekintetében különleges felhatalmazást ad.

A törvény négy szakaszból áll és felhatalmazza a közlekedésügyi minisztert arra, hogy a miniszterelnök és a pénzügyminiszter előzetes hozzájárulása után a következő évi költségvetés terhére negyven millió dinár értékben vasúti talpfákat és különleges vasútipéti anyagokat vásárolhasson. A törvény kimondja, hogy az árjelzésekre vonatkozó törvények és szabályrendeletek változatlanul érvényben maradnak és az új törvényben foglalt felhatalmazás alapján csak a következő évben fognak kifizetések történni.

A törvény a hivatalos lapban való közzététel után lép életbe.

Ófelsége Alekszandar király a közlekedésügyi miniszter javaslatára és a miniszterelnök meghallgatása után egy másik törvényt is aláírt, amellyel az 1923 október 28-án kelt és az állami közlekedésügyi személyzetről szóló törvény 205. szakaszát a következőképpen változtatja meg:

„Az állami közlekedésügyi intézmények személyzetének szolgálata indokolt esetekben megszűnhet a közlekedésügyi személyekről szóló törvény előírásainak ellenére is.”

Ez a törvény szeptember hó elsején lépett életbe.

Kettős rablógyilkosság egy magyarországi községben

A gyilkost a falubeliek elfogták és felakasztották

Kaposvárról jelenti: Borzalmas rablógyilkosság történt a Kaposvár közelében levő Zics községben. Láng Ferenc szolgaleány meggyilkolta gazdáját, Hazlinger János fűszerkereskedőt és annak feleségét, azután kirabolta a házat és menekülni akart, de elfogták.

Láng szerdán reggel, amikor gazdája kiment az udvarba, kalapáccsal megtámadta, leütötte és amikor a szerencsétlen ember eszméletlenül összeesett, késsel kétszer mellbésztette. Hazlinger percek alatt elvérzett. Láng ezután bement a szobába és a még alvó Hazlingerné felé sújtott a kalapáccsal. Abban a hitben, hogy az asszonnyal is végzett, hozzálátott a szekrények kifizetéséhez, közben azonban Hazlingerné visszanyerte eszméletét és segítségért akart kiáltani, de Láng megelőzte és egy szelleggel megfojtotta az asszonyt. A szekrények kifizetése után futva menekült, de a falubeliek üldözőbe vették. Hamarosan elfogták és amikor visszavitték Hazlinger házához, kiderült a borzalmas bűntény. Az emberek népitéletet akartak végrehajtani a rablógyilkoson, akit fel is kötöttek az egyik fára, de azután megmondották magukat, levágták a kötélről és átadták a csendőrségnek.

November elsején nyílik meg a szubotici francia ovoda

Szeptember 9-ikén újabb szülői értekezletet tartanak

A szubotici Francia Klubban kedden este hat órakor értekezletet tartottak a francia ovoda ügyében. Mint ismeretes, a szubotici Francia Klub kezdeményezésére francia liceumot akartak felállítani Szuboticián, de miután a városi tanács nem járult hozzá a terv megvalósításához, egyelőre csak francia nyelvű ovodát létesítenek.

Az értekezleten nagyszámúban vettek részt a Francia Klub tagjai és az érdekeltek szülők. Az értekezletet Gyorgyevics Jován törvényszéki bíró, a Francia Klub elnöke nyitotta meg és rámutatott a francia nyelvű ovoda, elemi és középiskola szükségességére. Beszédében utalt arra, hogy Franciaország nemcsak igaz és őszinte szövetséges hazánknak, hanem nagy pártfogója és barátja is és maga ez a tény elég ok volna arra, hogy minél többen tudjanak franciául. Ezenkívül a francia nyelvre ma már minden kultúremlernek szüksége van. A nyugati műveltség magas színvonalát csak akkor érhetjük el, ha közvetlenül ismerkedünk meg a Nyugat hatalmas kultúrájával és ebből a szempontból a legfontosabb a nyelvtudás.

Gyorgyevics Jován elnök beszéde után vita fejlődött ki a francia ovoda felállításáról. Valamennyi jelenlevő azon az állásponton volt, hogy még ebben az évben meg kell oldani ezt a kérdést. Elhatározták az értekezleten, hogy a francia nyelvű ovodát november elsején nyitják meg Szuboticián. Az ovodának két osztálya lesz. A beiratások az első osztályba szeptember 4-iktől 7-ikéig tartanak, a második osztályba 7-iktől 11-iktől. Az első osztályú ovodában délelőtt és dél-

után is lesz tanítás, a második osztályban pedig vagy délelőtt vagy délután, úgy ahogy a szülői értekezlet később elhatározza. Az értekezleten már negyven gyermek beiratását jelentették be.

Az ovoda tantervi egyetemi képzettségű francia ovónők és tanárnők lesznek. Az értekezlet úgy határozott, hogy egy gyermek havi tanítási díja kétszáz duár lesz. A Francia Klub a város központjában már megfelelő helyiséget is talált az ovoda részére. Az épület előtt nagy kert van, azonkívül egy üvegház és hét különböző nagytanterm, úgyhogy a helyiség egészségügyi szempontokból is mindenben megfelel a követelményeknek.

követelményeknek.

A Francia Klub azon fájradzik, hogy a francia liceum eszméjét ébren tartsa és az ovodát idővel elemi iskolává, majd középiskolává fejlessze.

A Francia Klub elnöksége egyben közli, hogy szeptember 9-ikén délután hat órakor újabb értekezletet tartanak a klubhelyiségben és kéri az összes érdeklődőket, hogy az értekezleten feltétlenül jelenjenek meg, mert meg kell választani a szülői bizottságot, amely az ovoda működése felett az ellenőrzést gyakorolni fogja. Addig a gyermekeket be lehet iratni és minden felvilágosítást szívesen megad a klub elnöke.

A juniusi román puccskisérlet bünpöre a bukaresti haditörvényszék előtt

Stoica ezredes és negyvenöt társának porében Mária özvegy királynét is ki fogják hallgatni

Bukarestből jelenti: A bukaresti katonai törvényszéken igen érdekes politikai bírói kezdődött. A bírói központjában Stoica Arrél nyugalmazott román ezredes áll, aki negyvenöt társával együtt junius elején állameseményt akart elkövetni és magához akarta ragadni a hatalmat. Az ügyet a katonai bíróság tárgyalja tekintettel arra, hogy a vádlottak legnagyobb része aktív, nyugalmazott vagy tartalékos tiszt. A per iránt egész Romániában és a külföldön is, különösen pedig Németországban nagy érdeklődés nyilvánult meg és több külföldi nagy lap külön tudósítót küldött Bukarestbe.

A vádlottak padján negyvenhat tiszt egyenruhába öltözött vádlott ül. A hadbírószék tárgyalótermébe csak korlátozott számú közönséget engedtek be.

A főtárgyalás első napján a védelem illetékességi kifogást emelt a hadbírószék ellen, de ezt a bíróság elutasította és nyomban megkezdte a bűnügy tárgyalását.

Az első délelőtti tanak névsorának felolvasásával telt el. Negyyszáz tanu van beidézve a monarchiában. A tanak között van Mária özvegy királyné, Buzdugan Cristea és Miklós herceg régensek, Maniu Gyula dr. miniszterelnök és a kormány valamennyi

tagja, Bratianu Vintila volt miniszterelnök, Lupu dr. volt miniszter, Averescu tábornok, volt miniszterelnök, Jorga Miklós volt miniszterelnök, Bethlen György gróf a magyar párt elnöke, Hans Ottó Roth a német párt elnöke. Ezenkívül mintegy husz volt miniszter, mađnem az egész tábornoki kar és számos előző politikai szereplő a tanak között.

A névsor felolvasása után a tárgyalást vezető hadbíró kiadta a rendelkezést, hogy minden fellelhető tanu elő kell állítani, ha a tárgyaláson nem jelennek meg, míg a külföldön tartózkodó tanukat táviratilag haza kell rendelni.

Ezután ismertették a vádiratot, amely szerint Stoica ezredes és társai titkos összejöveteleken elhatározták az alkotmányos rend megbontását, valamint azt, hogy a hatalmat erőszakos uton magukhoz ragadják. A titkos tanácskozásokon elhatározták a régensztanács egyes tagjainak, a miniszterelnöknek és több miniszternek a kivégzését. Ezzel hivatalos személyek meggyilkolására való szövetkezés bűncselekményét követték el.

A tárgyalás második napja a negyvenhat vádlott személyi adatainak felvételével telt el, míg a tulajdonképeni tárgyalás szordán délelőtti kezdődött meg.

Szeptember 9-ikén tárgyalják a kémkedéssel vádolt Pecha Vince csehszlovák vasúti tisztviselő ügyét

A budapesti hadbírószék vonja felelősségre Pecha Vincét

Budapestről jelenti: Az egész világsajtó sokat foglalkozott annakidején az ugynevezett hídasnémeti incidenssel. Hidasnémetin a csehszlovák-magyar közös vasúti állomáson teljesített szolgálatot, mint vasúti pénztáros Pecha Vince csehszlovák vasúti tisztviselő, akit a magyar hatóságok letartóztattak, mert állítólag kémkedésen érték.

A megindult diplomáciai eljárás után Pechát Bu-

dapestre szállították és a Margit körüti katonai fogházban helyezték el. A csehszlovák vasúti tisztviselő ellen kémkedés miatt indult eljárás és már a főtárgyalást is kitűzték szeptember 9-ikére. A hadbírószék fogja tárgyalni a Margit körüti épületében. Minthogy kémkedési ügyről van szó, a főtárgyalás a nyilvánosság kizárásával fog lefolyni, de arról valószínűleg hivatalos közlést fognak kiadni.

El akarta rabolni egy bácskai földbirtokos gyermekét három budapesti detektív

Különös bonyodalmak Speiser Nándor kislánya körül, akit az árvaszék határozata ellenére nem akar az anya kiadni az apának

Budapestről jelenti: A budapesti főkapitányság gyermekrablás kísérlete miatt fegyelmi vizsgálatot indított három detektív ellen, akik állítólag Speiser Nándor jugoszláviai nagybirtokos leányát meg akarták Speiser elvált feleségétől szöktetni és Jugoszláviába hozni.

Speiser néhány év előtt feleségül vette Pollani Edit budapesti leányt és a házasságból egy kisleány született. A házasság azonban hamarosan elvált és a dúsgazdag földbirtokos egy budapesti házat és nagyobb pénzösszeget adott elvált feleségének, hogy az a kisleány neveltetését abból fedezze. Speisernek nem sokára újból férjhezment és másodszor is elvált, közben azonban egész vagyonát elvesztette és igen szűkös viszonyok közé jutott. A földbirtokos tudomást szerzett arról, hogy volt felesége kisleányával egy butorozott szobában alberlethez lakik és attól tartott, hogy ebben a környezetben leányának neveltetése nem lesz megfelelő. Minthogy a leány jugoszláv állampolgár, apja a jugoszláviai árvaszékhez fordult és kérte, hogy rendeljék el a leány hazahozatalát. Az árvaszék helyt is adott a kérelemnek. Speiser azonban hiába kérte több ízben volt feleségét, hogy küldje el hozzá a leányt, az asszony erről tudni sem akart.

A bácskai földbirtokos erre Budapestre utazott és a főkapitányságon bemutatta az árvaszék határozatát és kérte, hogy kötelezzék az asszonyt leányának vissza-

szadására. A rendőrségen Verőcey rendőrtanácsosnak osztották ki az ügyet.

Nem sokkal később, augusztus 22-ikén megjelent az asszony Bertalan ucca 24. szám alatti lakásán három detektív, akik éppen a lépcsőházban találkoztak Pollani Edittel. Az asszonyt félrehívták és felszólították, hogy az árvaszék végzése alapján adja át a leányt. Pollani Edit nem akarta átvenni a végzést, hanem maga ment a főkapitányságra, ahol közölték vele, hogy a végzést az árvaszék tényleg meghozta, az asszony azonban kijelentette, hogy nem adja át gyermekét.

Ebben az ügyben néhány nap előtt váratlan fordulat történt. A budapesti rendőrfőkapitányság fegyelmi vizsgálatot indított az ellen a három detektív ellen, akik augusztus 22-ikén Speiser volt feleségének lakásán jártak. A három detektívet azzal vádolják, hogy el akarták rabolni a leányt és az anya akaratát ellenére át akarták adni apjának. A detektívek azzal védekeztek, hogy csak be akarták mutatni a végzést az asszonynak, aki ellenük most a feljelentést megtette. Verőcey rendőrtanácsos azonban kijelentette, hogy ő erre sem adott utasítást a detektíveknek, akik tehát túllépték hatáskörüket, amikor a házban megjelentek.

Az egyik detektívet felfüggesztették, a másik kető ellen pedig elrendelték a fegyelmet megelőző vizsgálatot.

Nem marad meg a szuboticei tanítóképző

A szuboticei szülők küldöttsége a közoktatásügyi miniszternél

A szuboticei szülők küldöttsége kedden Beogradba utazott, hogy a szuboticei tanítóképző megszüntetését elrendelő ukáz visszavonását kérjék.

A küldöttséget Mandics Mijó városi könyvtárigazgató vezette. A küldöttség kedden délelőtt érkezett Beogradba és a közoktatásügyi minisztériumba ment, ahol Makszimovics Bözsa közoktatásügyi miniszter rendkívül szívélyesen fogadta.

A közoktatásügyi miniszter előtt Mandics Mijó könyvtárigazgató részletesen ismertette a szuboticei viszonyokat és a következőket mondta:

— A szuboticei tanítóképző nemcsak közoktatási, hanem nemzeti téren is nagy eredményeket ért el az ország legészakibb pontján. A szombori és a noviszadi tanítóképző nem tudná pótolni a szuboticei preparandia hiányát, mert Szubotica környéke, valamint a felső Tiszavidék és Felsőbánát Szubotícára vannak utalva. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy a szuboticei tanítóképző első osztályába százharmincegy tanuló iratkozott be, míg a noviszadi és szombori tanítóképzők első osztályainak összesen nincs ennyi tanulója. Ezek a vidékek tehát Szubotícához vannak kötve és a szuboticei tanítóképzőtől várják azt az új tanítógenerációt.

Mandics Mijó beszédére a közoktatásügyi miniszter azt válaszolta, hogy a tanítóképzőt nem rendelet, hanem törvény útján szüntették meg és ezt a törvényt Öfelsége Alekszandar király szentesítette. A minisztertanács alapos tanulmányozás után hozta meg döntését és bár méltányolja a felhozott okokat, nem találhatott más megoldást.

A küldöttség szerdán délelőtt érkezett vissza Szubotícára.

Vérfagyasztó küzdelem a torreador és a bika között

Az egyetlen amerikai torreador rosszul sikerült premierje

A spanyol közönségre igazán nem lehetne ráfogni, hogy kényes és hogy ne szokott volna hozzá a bikaviadalok leborzalmásabb jeleneteihez. Most azonban olyan bikaviadal folyt le a madridi arénában, ami még a legviharedzettebb corridarajongók idegeit is megviselte.

Tizenháromezer főnyi közönség nézte végig a bikaviadalt és az egyik páholyban ott ült Primo de Rivera diktátor két leányával és teljes kíséretével. A világ egyetlen amerikai torreadora, egy Franklin nevű fiatalember tartotta premierjét.

A program szerint a bikaviadal során két bikát kellett leszúrnia az amerikainak.

Az első bikát simán elintézte a tehetséges kezdő. A második bikával azonban haj volt. Mikor a megvadult állat Franklin felé rohant, a torreador elegáns mozdulattal akart félreugrani, azonban a bika szarvaival elkapta Franklin kabátját. Kabátjánál fogva magásra emelte a torreadort és körberohant vele az arénában.

A közönség elborzadva nézte a vérfagyasztó jelenetet. Több nő elájult a tribünön. Mindenki biztosra vette, hogy a bika a következő pillanatban a földre dobja a torreadort és agyontaposza. Az utolsó percben azonban egy bandedílnök sikertült megmentenie Franklint. Vörös kendőjével odagrúrt a bika elé, amely ledobta Franklint, de nem taposott rá, hanem a bandedílnövet vette üldözőbe. Franklint ájtultan vitték ki az arénából. Mikor magához tért, valóságos öröngő ovációban részesítette a közönség. Primo de Rivera személyesen gratulált neki sikeres megmeneküléséhez.

Tilos az állatvásár a beogradi tartományban

A földművelésügyi minisztérium rendelete az állatbetegségek terjedésének megakadályozására

A földművelésügyi minisztériumtól szerdán este a következő rendelet érkezett a szuboticei rendőrfőkapitányságra, amelyet a rendőrség hivatalosan közöl: Novakanizsán a beogradi tartományban epidemikus száj és körömfájás néven ismert állatbetegség ütötte fel a fejét. A betegség továbbterjedésének leküzdése érdekében preventív intézkedésekre van szükség, amiért is a következő rendeletet adta ki a földművelésügyi minisztérium.

— Meg van tiltva minden állatvásár a beogradi tartományban, de különösen Novakanizsán és vidékén. Az összes állatkereskedők, mészárosok és hízlatók, akik a beogradi tartomány területén vannak, kötelesek azonnal az állatok kísérével együtt jelentkezni a városi rendőrségnél és amennyiben az állatokat nem végzik le azonnal az állatorvosi felülvizsgálás után,

kötelesek az állatokat nyolc napig állatorvosi felügyelet alatt tartani és nyolc nap után is csak akkor szállíthatják el, vagy küldhetik közűs legelőre, ha az állatorvos megállapítja, hogy az állat nem beteg és nem gyanus.

— További rendelkezésig megtiltotta a minisztérium a piacokon kívüli állatkereskedelmet is a beogradi tartományban. Megtiltották a beogradi tartománybeli miskarolónak a bácskai tartomány területén való működését és viszont. A hatóságoknak különös figyelemmel kell kísérni az idegen miskarolókat a bácskai tartomány területén és ha ilyeneket találhatnak, nyomban jelentésük az esetet a legközelebbi állatorvosnak. Ugyanecek az állatorvosok adnak minden felvilágosítást a betegségekről és azok továbbterjedésének megakadályozásáról. Mindenki köteles azonnal bejelenteni beteg állatát a rendőrségen vagy az állatorvosnál, valamint azt is, ha az állat beteggyanus.

— Járlatlevelet csak orvosilag egészségesnek nyilvánított állatra állíthatnak ki. A bácskai tartományban csak bácskai tartományból való állatok részére állíthatnak ki járlatlevelet.

TÖZSDE

Zürich, szept. 4. (Zárlat.) Beograd 9.12 egynegyed, Páris 20.33 egynegyed, London 25.19, Newyork 519.57 egykötet, Brüsszel 72.20, Milánó 27.17 egynegyed, Madrid 76.55, Amsterdam 200.10, Berlin 123.00, Bécs 73.18, Szófia 3.76, Prága 15.38 egykötet, Varsó 58.27 egykötet, Budapest 90.67 egykötet, Bukarest 308 egykötet.

Noviszadi terménytőzsde, szept. 4. Buza bácskai 77—78 kilós 195—200, hánai Tisza 77—78 kilós 207.50—212.50, hánai 77—78 kilós 195—200, szerémi 77—78 kilós 190—195. Árpa: bácskai 63—64 kilós 137.50—142.50, szerémi 63—64 kilós 137.50—142.50. Zab: bácskai 157.50—160, szerémi 157.50—160. Tengeri: bácskai 180—185, hánai 180—185, szerémi 180—185. Liszt 0gg és 0g bácskai 300—305, 2-es sz. 300—305, 5-ös sz. 260—265, 6-os sz. 235—240, 7-es sz. 205—210, 8-as sz. 130—135. Korpa: bácskai lutzsákokban 112.50—117.50, hánai 112.50—117.50, szerémi 112.50—117.50. Babi: bácskai fehér 2% 395—405, szerémi 395—405. Irányzat: bab szállár, különben változatlan. Forgalom 87 vagon.

Burgenostli gabonátőzsde, szept. 4. Határidőüzlet: Buza októberre 22.70—22.84, zárlat 22.84—22.86, márciusra 25.15—25.27, zárlat 25.27—25.31, Rozs októberre 17.23—17.58, zárlat 17.50—17.50, márciusra 19.60—19.85, zárlat 19.85—19.96. Tengeri márciusra 18.23—18.78, zárlat 18.30—18.40. Készárpujác: Buza 21.55—23, rozs 16.20—16.50, takarmányárpa 15.75—17.20, sörárpa 10—23.50, köles 14.80—15, repce 21.75—22, zab 13—16, korpa 12—12.25. Irányzat: ingadozó.

Csepregi terménytőzsde, szept. 4. Középarfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat): Buza szeptember (134) 133, december (143) 141 önyolcad, március (148.625) 147 és fél, Tengeri szeptember (104) 163 háromnegyed, december (103) 101 egynegyed, március (107.625) 105 önyolcad, Zab szeptember (66.625), december (53.75). Rozs szeptember (103) 102 önyolcad, december (111.625) 111 egynegyed, március (116.75).

Winnepi terménytőzsde, szept. 4. Középarfolyamok: Buza október (154.375) 153 önyolcad, december (155.25) 154 és fél, március (160.75) 160.

Livernoni terménytőzsde, szept. 4. (Zárlat.) Buza október (9 sh 11 és fél d) 9 sh 8 d, december (10 sh 3 háromnegyed d) 10 sh 1 és fél d, március (10 sh 8 háromnegyed d) 10 sh 6 háromnegyed d.

HIREK

VÁROSI SZÍNHÁZ hangversenytermében szombaton, szeptember 14-ikén Dimitrijevic Milán hegedűművész hangversenye. Jegyelövétel naponta a színházi pénztárnál.

— A királyi család Blédében ünnepli meg a trónörökös születésnapját. Beogradból jelentik: Szeptember hatodikán pénteken ünneplik meg az ország egész területén Öfelsége Petar trónörökös születésnapját. A felső királyi család a születésnapot a bédi kastélyban ünnepli meg. Pénteken az ország egész területén ünnepi Istentiszteleteket fognak tartani. Beogradban a Szaborna Crkvában lesz Istentisztelet, amelyen a kormány tagjai teljes számban részt fognak venni.

— Munkaszünet a trónörökös születésnapja alkalmából szeptember 6-ra a szuboticei rendőrség a következő intézkedéseket tette: Minden házra ki kell tűzni az állami lobogót. Délelőtt valamennyi felekezet templomában hálaadó istentisztelet tartanak. Délelőtt fél tíz órakor az Oszlobodjenje téren katonai díszfelvonulás lesz a hatósági személyek jelenlétében. Az üzletzárásokra vonatkozólag úgy intézkedett a rendőrség, hogy pénteken reggel nyolc óráig minden üzlet nyitva lehet tartani. Reggel nyolc órától déli tizenkét óráig minden üzletet, a borbély-, pék- és élelmiszerüzleteket, drogériákat, bankokat zárva kell tartani. Delután az üzletek nyitva tarthatók. Piac pénteken reggel nyolc óráig lesz. A pénteki hetipiácot szombaton tartják meg. A műhelyekben, gyárakban és a mezőgazdaságban rendezéseket lehet folytatni. — Becekerek a trónörökös születésnapján az aktív és tartalékos tisztek összejövetel tartanak, majd részt vesznek az ünnepi istentiszteleten, utána pedig felvonulást rendeznek a városban. Az üzleteket délelőtt kilenctől tizenkét óráig zárva kell tartani. — Szomborban pénteken, a trónörökös születésnapján szintén csak tíz óráig lesz piac, tíz órákor az üzleteket bezárják. A templomokban ünnepi Istentiszteletet tartanak. — Neviszadon és Petrovaradinban a trónörökös születésnapján az összes felekezetek templomaiban Istentisztelet lesz. A noviszadi pravoszláv püspöki templomban délelőtt tíz, a beltéri katolikus templomban fél tíz, a zsidó templomban tíz, a petrovaradini pravoszláv katonai templomban tíz órákor kezdődik az ünnepi Istentisztelet. Az összes tartalékos tisztek egyenruhában vesznek részt az Istentiszteleten, majd elvonulnak a hadseregparancsnokság Duna-uceai palotájá elé. A kivonult csapatok díszfelvonulása, ugyancsak itt lesz.

— Zsivkovic miniszterelnök teát ad a Fidak delegátusok tiszteletére. Beogradból jelentik: Zsivkovic Petar miniszterelnök-beliügyminiszter csütörtökön teát ad a frontarcosok nemzetközi kongresszusán résztvevő delegátusok tiszteletére.

— Svrljuga pénzügyminiszter Beogradban. Beogradból jelentik az Avala: Svrljuga Sztanko pénzügyminiszter szerdán visszaérkezett a fővárosba.

— Lázics Zsika belügyi segédminiszter visszaérkezett a fővárosba. Beogradból jelentik az Avala: Lázics Zsika belügyi segédminiszter szerdán visszaérkezett Beogradba és átvette hivatali vezetését.

— A Privilegizált Agrárbank igazgatósági ülése. Beogradból jelentik az Avala: A Privilegizált Agrárbank igazgatósága szerdán délelőtt a földművelésügyi miniszter kabinetjében ülést tartott. Az ülésen dr. Markovic Bogdan, az igazgatóság elnöke és dr. Franjos Ottó földművelésügyi miniszter is résztvettek. Felolvasták a legutóbbi ülés jegyzőkönyvét és a végrehajtóbizottság jelentését, majd a tisztviselők felvételének kérdése került szóba. Erre vonatkozólag az ülésen úgy döntöttek, hogy a tisztviselőfelvételekről csak a bankpragmatika meghozatala után fognak érdemleges határozatot hozni. Az igazgatósági ülést csütörtökön folytatják.

— A Narodna Banka igazgatósági ülése. Beogradból jelentik az Avala: A Narodna Banka igazgatósága szerdán Bajloni Ignjat bankkormányzó elnökletével ülést tartott. Az ülésen hitelügyekről tárgyaltak. Az igazgatósági ülést csütörtökön folytatják.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint egyelőre változás nem várható. Később felhősebb idő valószínű.

— Róma földalatti villamoshálózatot épít. Rómából jelentik: A római városi hatóság elhatározta, hogy párisi mintára nagy földalatti villamoshálózatot épít. A római Metro éppen úgy, mint a párisi, hatkocsis szerelvényekből fog állni és egy-egy szerelvény háromszáz ember befogadására lesz alkalmas. Az első Metro vonat a Vespano tértől az ostiai állomásig fog vezetni.

— A budapesti sakkverseny szerdai eredményel. Budapestről jelentik: A nemzetközi sakkverseny szerdai fordulójának legnagyobb szenzációja volt, hogy Steiner legyőzte az eddig veretlen Tartakowert. Havas győzött Brinckmann ellen, Rubinstein Thomas ellen. A Capablanca—Przeziorka, Colle—Canal és Monticelli—Bosche pártik remisvel végződtek.

Utazásnál

vasuton vagy villamoson különösen nagy a meghűlés veszélye. Itt van az ember fertőző betegségeknek leginkább kitéve. Biztosan megóvják a veszedelmektől a

Panflavin
pasztillák

melyek fertőtlenítik száj és garat üregét.

— Többszínűre festik a körmeiket a párisi nők. Az már régóta divat, hogy minden sikkesen öltözködő hölgy a ruhája színének megfelelő ékszereket, retiküloket és esetleg pinesikutyákat hord. Most azonban a párisi divatdiktátorok tovább mentek egy lépéssel és kiadták a jelszót: amilyen színű a ruha, olyan színű a köröm. Forgalmába kerültek már a kitűnő köröm-pudrok és körömfestőszerek. Ezek segítségével a párisi divathölgy napjában többször átfestheti körmét aszerint, hogy milyen ruhát vesz fel. Fehér estélyi ruhához főhehé köröm jár, gyászruhához fekete köröm, többszínű csikos ruhához többszínű csikos köröm. Az újításnak hallatlan sikere van és szinte napok alatt vált egészen népszerűvé.

— **Majomfarmot rendez be egy amerikai tudós biológiai kutatásokra.** Londonból jelentik: Dr. Yerkes, az amerikai yalei egyetem tanára, nagy majomfarmot létesít biológiai kutatások céljaira. Az ember és a majom közötti evolúciós viszony tudományos megállapítására fog szolgálni a majomtelep.

YVERDON (LAUSANNE MELLETT) LE MANOIR LENYEPENZIONÁTUS

Alapos, elsőrendű kiképzés a francia és egy b. mod. m. nyelv- és irod. tanítások alatt. Kereskedelmi szakok, zene, rajtka és művészi munkák, diplomás tanítók. Csakdiéta, elsőrendű ellátás, nagy park, fürdő a tavon, kitűnő alkalom nyári utalásra. Lej. b. referenciák szűz től.

Igazgató: GAYDON-CHOLLY úrnő.

7684

— **Felmentettek a váltóhamisítás vádjá alól egy noviszadi kereskedőt.** Noviszadról jelentik: Garics Nikola noviszadi kereskedőt a törvénytörés miatt év februárban váltóhamisítás miatt kétéves börtönrre ítélték. A felelősségi bíróság a büntetést hathavi fogházra szállította le. A semmitörés októberben megsemmisítette a felelősségi bíróság ítéletét és új tárgyalást rendelt el, amelyet szerdán tartott meg a felelősségi bíróság. Dr. Lemaics Jován ügyvéd beszéde után a főállamügyész elejtette a vádat, mire a bíróság Garicsot jogerősen felmentette a vád és következményei alól.

— **Halálos bombarobbanás Krusedol községben.** Noviszadról jelentik: Borzalmas szerencsétlenség történt kedden Krusedol községben. Lisavac Ilija gazdálkodó tizenegy éves Miroslav nevű fia az udvarban ásott és egy, még a háborús időkben visszamaradt bombát talált. A kisgyereknek sejtelmé sem volt arról, hogy milyen veszedelmes tárgyat tart a kezében és játszani kezdett vele. A bomba felrobbant és életveszélyesen megsebesítette a kisfiút és a tőle husz lépésre dolgozó édesapját, aki nem tudta, hogy gyermek bombát talált. A sebesülteket a noviszadi kórházba szállították, ahol szerdán a kisfiú meghalt. Az apa állapota súlyos.

FELDAFING

(München mellett)

Előkelő **leánynevelőintézet** gyönyörű, egészséges fekvéssel, hatalmas park közepén. Nyelvek, zene, háztartásban és kívánatra iskolai tantárgyak is. Sport. Előkelő nevelési tónus. Vezetők: SCHEIDT NÓVÉREK. Prospektus a Bácsméggyei Napló kiadóhivatalában

9138

— **Mennyit ér egy emberi test?** Minden etika azt hirdeti, hogy az emberi élet a legnagyobb érték a világon. Mindez természetesen meglehetősen általánosan hangzik és most egy angol kémikus elhatározta, hogy pontosan kiszámítja, mennyit is ér tulajdonképpen egy ember — helyesebben egy emberi test. Gondos analízis alá vette az emberi testet és megállapította, hogy milyen kémiai anyagokból áll, majd kiszámította ezeknek az árát. Kiderült, hogy az emberi test — értéktelen. Testünk vastartalma éppen csak egy egészen kis szeg készítésére volna elég. A nem tulajdonosan elhízott ember zsírtartalma körülbelül mindössze két darab kis szappant lehetne készíteni (persze csak egészen egyszerű mosószappant, mert a luxusszappanhoz szükséges illó olajok hiányának az emberi szervezetből). Még a foszfortartalma a legnagyobb. Kétezer gyufát lehetne készíteni egy emberi test foszforanyagából. Kén dolgában azonban nagyon gyengén állunk, az emberi test magnéziumtartalma pedig egyetlen pillanatfelvételle sem volna elég. Az angol tudós szerint mindezek az anyagok alig érnek többet egy dollárnál. Ennyit ér tehát egy ember.

KUPARI

TENGERI STRANDFÜRDŐ
DUBROVNIK mellett 8118.

Legnagyobb és legszebb tengeri strand a déli Adrián. Nagy modern strand, a szobák már 20 dírtárral és divo. Elsőrendű konyha, kitűnő ivóvíz, nagy gyönyörű ótér, 6. Stenica pilya. Naponként koncert. Bar. Danzing, aut. garázs, posta, telefon, o. vas.

Felvilágosításul szolgál és szobarendeléseket foglaltat: PÜRDÖIGAZGATÓSÁG, KUPARI

9254

— **A kínai anyacsászárné kincsel.** A kínai anyacsászárné, Csu-Csi, akit az agg Buddhának is neveztek s aki Kínát körülbelül harminc esztendőn át kormányozta, 1908-ban halt meg. Pályafutása ugyszólván példa nélkül való volt, mert alacsony sorsból emelkedett föl, fokról-fokra, míg Nyugat-császárnője nem lett. Volt neki egy kedvence szolgálója, Li-Lien-Jing, aki rengeteg kincset halmozott össze s gazdagabb volt egy alkirálynál. Ez összeírta miéle kincseket tettek az anyacsászárné koporsójába. A kincsek az ezeregy északba mesélt hozták elénkbe. A királyot, melyben az anyacsászárné holttestét elhelyezték, egy hét hüvelyk vastag, aranyzálakból szőtt takaró fődte, melyre gyönggyel himezték különböző ábrákat. A takaróra selyemszövetet borítottak, melyet csipkék ékesítettek, Buddha gyönggyel kirakott másával. A holttest fején vesekőből való diadém volt, lábán egy szintén vesekőből való kősnövény, mely a lótuszvirágot ábrázolja. Testét aranyvirágokkal díszes köpeny fődte. Gyöngyfüzérnek sokasága került a koporsóba, száz arany Buddha-szobor, aztán más vesekőből és drágakövekből való Buddha-szobrok. Lábatól jobbra és balra drágakövekből faragott gyümölcsök foglaltak helyet, többek közt egy óriási vesekőből való görögdiénye, őszibarackok, sárgabarackok, datolyák és más gyümölcsök. Hogy mit érnek ezek a mesés kincsek, közel se lehet felbecsülni. Hozzávetőleges számítások szerint az aranytakaró értéke 250.000 aranyfrank, a gyöngyök, rubintok, zafirok értéke 2.900.000 frank, a lótuszvirág 2.650.000 frank, a többi virágok 2.325.000 frank. Az egész kincset megközelítőleg 156.250.000 aranyfrankra teszik, de ez az összeg kisebb, mint az igazi történelmi értéke.

— **Kétszázharminc halottja van az amerikai hóhullámnak.** Newyorkból jelentik: Kedden volt Amerikában a legmelegebb nap. A hőmérséklet Newyorkban 94 fok, Bostonban pedig 100 fok Fahrenheit volt. Negyvenhat év óta ez volt a legmelegebb nap Amerikában. A nagy hőség következtében 230 halálos baleset történt. A newyorki meleg 34 fok Celsiusnak felel meg, a bostoni 100 fok Fahrenheit pedig 37,5 Celsiusnak.

— **Uccalárma és tanítás.** A nagy városok zaja rendkívül károsan hat a nevelésre. Egyes forgalmas utestekben elhelyezett iskolákban a villamosok dörömbölése, a motorok berregése, a teherszállók dübörgése állandóan kemény próbára teszik mind a tanárokat, mind a diákok idegzetét, úgy hogy meleg időben, mikor az ablakok nyitva vannak, a tanítás úgy szólván lehetetlen válik. Az előadó tanár minden alkalommal, mikor egy társzékér halad el s megreng a föld, kénytelen abbaszakítani mondatát, csak később folytathatja. A nagyobb amerikai városokban ez a kérdés immár égetővé vált. Évek óta vitatkoznak azon, hogyan lehetne segíteni a bajon. Mindenesetre törvénybe vették, hogy az újonnan építendő iskolák lehetőleg csendes városnegyedekbe kerüljenek, a meglévő, forgalmas utestekben elhelyezett iskolákat pedig akképen akarják megkímélni, hogy a forgalmat igyekeznek más irányba terelni. Most a londoni tanárok is főlészálnak, a közoktatásiügyi miniszterhez fordulnak, tiltakoznak a polköklárma ellen, mely minden fáradozásukat meddővé teszi. Eredményükben Ausztráliára hivatkoznak, ahol a közoktatásiügyi miniszter gyökeresen megoldotta a kérdést s minden iskolát villanegyedben helyeztél el.

— **Tíz vagy ellenforradalom.** Bukarestből jelentik: Az Adeverul sorokii jelentése szerint a Dnyeszter tulsó partján Jampol városkában, amely már Oroszországban van heves tüzharc folyik. A városban ellenforradalmi lázadás tört ki és a szovjethatóságok tüzérőseget és lovasságot küldtek ki az ellenforradalom leverésére. A tüzelést a román partról egész jól lehetett látni. Későbbi bukaresti jelentés szerint Jampolban nagy tűz pusztított és harmincnegyzet ház égett le.

— **Kilencemeletes új palotájában megnyitott az őszlőntavári Prágóban.** Prágóból jelentik: Vasárnap délelőtti ünnepélyes keretek között nyitott meg az ezidei prágai őszi mintavásár. Az őszi prágai mintavásár megnyitása egyben felavató ünnepély is a mintavásár pazar kilencemeletes palotájának, mely ma a világ legnagyobb, állandó kiállításokra berendezett vásárcarnok. Az első, 1920-ban megtartott mintavásáron 1900 kiállító vett részt, míg az ideai tizenkilencedik prágai mintavásár statisztikája már háromezernél több kiállítót mutat fel. Míg eddig a vásárok nyolc nap múlva végetértek: a prágai nemzetközi mintavásár új palotájában több mint háromszáz exportcég egész éven tartó, permanens kiállítást rendez. Magáról a palotáról Le Corbusier, a jelenkori tárgyilagoss architektúra megeremelője és világhírű mestere legutóbbi prágai látogatása alkalmából kijelentette, hogy a palota a maga nemében nemcsak egyedülálló, de tökéletes is. Az épület ugyanis 9000 négyzetméter területen épült és kilenc emelet magassága. Az egész hatalmas épületkolosszus nem más, mint üvegéből és betonból emelt abszolút célszerűség, amely napfényvel és optimizmussal van tele. A palota legfontosabb közlekedési vonalait a minden emeleten egyformán végigvonuló körfolyosók, amelyek hat lépcsőházzal, hat személyszállító lifttel, két teherfelvonóval és két állandóan működő paternosterlépcsővel állnak összeköttetésben. A háromszáznál több kiállítási helyiségben kívül egy tizenkétezer személy befogadására szolgáló reprezentációs nagyterem, két egymásfélre épült hatalmas étterem és egy teljesen modernül felszerelt mozhelyisége van.

Serravallo

KINA VASBOR

serkenti az anyagcserét, erősíti az idegeket, javítja a vért és ezért lábadozóknak és vörösgónvoknak az orvosi tudomány előkelőségei ajánlják

Kitűnő ízű

10.000-nél több orvosi elismerő levél

Kapható minden gyógyszerertárban

3172

— **A zagrebi Kaptol székesegyház egyik triptichonját ellopták és egy hamisítványt csempésztek a helyére.** Zagrebból jelenti az Avala: A zagrebi Kaptol székesegyházban körülbelül egy héttel ezelőtt észrevették, hogy egy rendkívül értékes triptichon helyébe ugyanolyan alakú és díszítésű hamisítványt csempésztek és az eredeti kegytárgyat elűntették. A triptichont bécsi szakértőkkel is megvizsgáltatták, akik szintén megállapították, hogy a székesegyházban levő kegytárgy kitűnően sikerült hamisítvány. Az eredeti triptichon értéke az egymillió dinárt is meghaladta. A nyomozást az eltűnt érték tárgy felkutatására megindították.

— **Nyomában vannak a berlini bombamerénylet tettesek.** Berlinből jelentik: A rendőrség már nyomaiba jutott a Reichstag épülete ellen elkövetett bombamerénylet tettesek. Jelentkezett egy soffiőr, aki bejelentette, hogy az ő kocsiján mentek a tettesek a parlament épülete elé. Elmoudta, hogy a Mollendorfpfatz közelében két úr szállt be a kocsijába, akik megparancsolták neki, hogy vigye őket a Reichstag épülete elé. Utközben a Nürnberg-strassé egyik háza előtt megállították és az egyik férfi bement az épületbe, ahonnan hamarosan egy csomaggal tért vissza. A Reichstag épülete előtt mindketten lezártak. Amikor két órával később a parlament épülete felé volt utazva, a két utasát még mindig ott találta, kevéssel utóbb pedig bekövetkezett a robbanás. A soffiőr pontos személyleírást adott mindkét utasáról.

— **Dr. Vidakovic Ferenc orvos betegsége miatt nem rendel.** Felgyógyulását ezen a helyen közölni fogja.

— **A Zsupanja-mitrovicai ármentesítő társulat igazgatósági ülése.** Noviszadról jelentik: A Zsupanja-szremszkamitrovicai ármentesítő társulat igazgatósága hétfőn ülést tartott, amelyen Wesley Lujó igazgató jelentést tett a szárapartii nagy védőltési munkálatok állásáról. A Zsupanja-gunjai és a Gunja-szremszkamitrovicai töltésen naponta 7000 köbméter földmunkát végeznek. Eddig 950.000 köbméter földet dolgoztak fel. A pénztári jelentés szerint augusztus 31-ikével bezárólag az ármentesítő társulat bevételével 6.742.761,70 dinárra, kiadásai 3.439.263,20 dinárra rukkak. A jelentés szerint a gazdák az aratás óta pontosan teljesítik fizetési kötelezettségüket. Az igazgatóság felhatalmazta a vezetőséget, hogy a hátralékos ármentesítési járulékokat a szükséghez képest végrehajtási uton hajtsa be és ha ez nem lehetséges, tekkönyvileg biztosítsa azokat. A jelentésből kitűnik, hogy a gépek és szivattyúk beszerzésére kiírt árlejtést az igazgatóság meddőnek nyilvánította, mert a beérkezett ajánlatok túl magasak voltak. Az igazgatóság egy gépészmérnöki állásra pályázatot irt ki. Az igazgatóság végül betöltötte a társulat összes állásait és igazgatóvá Wesley Lujó eddigi helyettes igazgatót, osztálymérnökökké Dragas Milán és Fuchs Titivadar mérnököt, titkárrá Wolf Ferencet, pénztárnokká Zlamalik Ferencet, tisztviselőkké Baracs Lukát, Ördög Ferencet, Vujicsics Ivánt, Konyikovic Andriját és Sztojanovic Pétert választották meg. Az igazgatóság a költségvetési közgyűlés határidejéül október 27-ikét tűzte ki. Az igazgatóság a Bidj-Földes ármentesítő társulattal tárgyalásokat kezd a két társulat fuziója érdekében.

Fiatalabb

tőkéstársat keresek

100—200.000 dinárral, nagy iparvárosban 40 éve fennálló technikai vállalatomhoz. Esetleg az egész üzletet el is adom. Ajánlatok 190.190 szám alatt a kiadóba küldendők.

Malomtulajdonosok figyelmébe!

SZALLITUNK Gebrüder Bühler A. G. Uzvil svájci gyártmányu minden modern malom- gépet.

VÁLLALUNK malomszerelést, rekonstrukciót, gépek átszerelését.

KESZITUNK saját műhelyünkben minden mintájú elevátort, csigákat, exhansztorokat, köb- burkolatokat, filtereket, stb.

Eppler és Mihók malomszerelők

Vel. Bečkerek, Bajzina ul. 22

2459

— A vajdasági városok kölcsöne. Noviszadról jelentik: Dr. Radin György Amerikában élő jugoszláv származású ügyvéd, — mint ismeretes — néhány héttel ezelőtt hazajött, hogy a jugoszláv és így a vajdasági városokkal is tárgyalásokat folytasson egy Amerikában felveendő nagyobb kölcsön ügyében. Dr. Radin György kérésére a vajdasági városok a kívánt memorandumokat és leltári kimutatásokat el is készítették, csak Szombor és Kanizsa városok nem küldték meg be. Dr. Borota Branislav noviszadi polgármester, mint a vajdasági városok szövetségének elnöke megsürgette a két város kimutatását és néhány napon belül együtt lesznek az összes adatok, amelyeket dr. Radin magával visz Amerikába, ahol a tárgyalásokat a kölcsön ügyében le fogja folytatni.

— Dr. Gerson József szuboticali főrabbi szombaton Bajmokon prédikál. Dr. Gerson József szuboticali főrabbi a bajmoki zsidó hitközség meghívására szombaton Bajmokon tart istentiszteletet. A főrabbi az istentisztelet keretében prédikációt mond.

— A rossz időjárás miatt péntekre halasztották a kisanant repülőversenyét. Noviszadról jelentik: A kisanant állami és Lengyelország repülőversenyét, amelyet szeptember 4-ikén és 5-ikén kellett volna megkezdni, a nagy forróság és a kedvezőtlen széláramlatok miatt szeptember 6-ikára és 7-ikére halasztották. Bukarestben kedden kezdődtek meg az egyes kisanantállamok közötti repülőversenyek, amelyek folyamán elsőnek Jugoszlávia és Csehszlovákia kerültek egy mással szembe. A versenyben Makszimovics jugoszláv pilóta gépének egyik szárnya a leereszkedés alkalmával eltört és Makszimovics emiatt valószínűleg nem fog résztvenni a további versenyeken.

— Beiratások a szuboticali zeneiskolába. A szuboticali zeneiskola igazgatósága közli, hogy a beiratások a szuboticali Zeneiskolába szeptember 10-ig folynak és naponta délelőtt 9-11-ig és délután 4-5 g tartanak.

— Betörésért elítélt szuboticali lakatossegéd. Noviszadról jelentik: A noviszadi felebbviteli bíróság kedden tárgyalta Plavics Nemanja szuboticali lakatossegéd és Sztraka Iván szombori borbélysegéd büntetését. Sztraka Iván és Plavics Nemanja múlt évi december 17-ikén Petrovaradinban betöréseket követtek el. A noviszadi törvényszék Sztrakát két és fél évi fegyházra, öt évi hivatalvesztésre, Plavicsot pedig másfél évi fegyházra és öt évi hivatalvesztésre ítélte. A felebbviteli bíróság az ítéletet helybenhagyta.

— »Kiszakadt kabát« asztaltársaság. Beeskerékéről jelentik: A jótékony asztaltársaságok címeiben edig is sok ötletet termelt a beeskeréki közönség, amiről tanúságot tesznek a következő címek: »Házug asztaltársaság«, »Budlibeska asztaltársaság«, »Kedélyes asztaltársaság.« A legújabb beeskeréki alakulásnak »Kiszakadt kabát« asztaltársaság a címe. Célja: az árvek részére adományokat gyűjteni. A társaságnak Jovanovics Áca, a Narodna Banka főkönyvelője lett az elnöke, titkára Sztanojević Vászta.

A szenzációs Kalocsay és zenekara szünni nem akaró tapokat kapnak naponta a Beograd-kávéházban, minden csütörtökön, szombat és vasárnap nagyszabású táncestélyt rendeznek, amely iránt óriási az érdeklődés.

— Elfogott tolvaj cigányok. Sztrabicejeiről jelentik: Szvircević Zsárkó osztrák lakos feljelentést tett a csendőrségen, hogy ismeretlen tettesek a község határában levő szállásán feltörték a baromfiólat és több baromfit elvittek. A csendőrség nyomozni kezdett a tolvajok után és az egyik kukoricacsész között a csendőrökkel, hogy a határában levő kukoricásban letelepedett egy cigánykaraván. A kukoricacsész elmondta, hogy a cigányokat megadásra szólította fel, de ezek megátamadták és összeverték. A csész jelentése után a csendőrök körülvették a kukoricást és elfogták a cigánykaravánt. A cigányok kocsiján sok lopott holmit találtak. A cigányok beismerték, hogy a náluk talált holmit Sztapanov Lázár, vendégül látásból lopták. A csendőrök a tolvaj cigányokat beszállították a zsebalji járásbíróházába.

Az Ön haja is

lehet olyan szép, hogy mindenki megcsodálja. Selymesen lágynak, lazának kell lennie és az egészséges haj csodaszép selyemfényével kell bírnia. Mint annyi sok más ápolt nő, használjon Ön is állandóan hajmosáshoz Elida Shampoo-t.

Elida Shampoo tól a haj háromszor oly dús, laza, könnyed, selymesen lágú, pompás fényű és finoman illatos lesz.

ELIDA SHAMPOO

— Pusztító vihar Apatinban. Apatinból jelentik: Szerdán délután hatalmas orkán pusztított Apatin környékén. A kora délután órákban nyomasztó volt a hőség, három óra tájban pedig hirtelen erős szél keletkezett, amely sűrű fekete felhőket hajtott Apatin fölé. Óriási vihar támadt, a villámcsapások egymást örök és emberáldozatot is követelték. A mészegető kertiencék közelében a villám agyoncsujtotta Bogner Pálné negyvenéves apatini asszonyt, akinek megfigyelt holttestére csak a vihar elvonulása után akadtak rá. A villám azonkívül beleütött több táviróoszlopba, amelyeket ledöntött. Emiatt a táviró-forgalom meg is akadt. A hatalmas szélvihar nyomában jégeső keletkezett. A jég különösen a szőlőtelepeken okozott nagy károkat.

ATHENSTAEDT
LEÁNYNEVELŐ-INTÉZET
FREIBURG (BADEN) 1916

Villanegyedben. Előkelő intézet. - Nyelvek, zene, tudományos oktatás, sportok, tánc. Leleki ismeretes felügyelet. Prospektus a kiadóban

— Végetért a noviszadi felebbviteli bíróság nyári szünete. Noviszadról jelentik: A noviszadi felebbviteli bíróság nyári szünete augusztus 26-ikán végetért. A szabadságon volt bírák elfoglalták hivatalukat és kedden megkezdte működését dr. Gyurjev Bosko felebbviteli bírósági alelnök büntető tanácsa és valamennyi polgári tanács is.

— A görögkeleti lelkészek országos egyesületének közgyűlése. Beogradból jelentik: A görögkeleti lelkészek országos egyesületének idei évi rendes közgyűlését szerdán délelőtt nyitották meg a beogradi Sztankovics-dalkör helyiségében. Csirics Irenej püspök megnyitó beszédében rámutatott a közgyűlés nagy fontosságára, majd az ő indítványára a gyűlés résztvevői hódoló táviratot intéztek Öfelsége Alekszandar királyhoz és üdvözlő táviratot küldtek Dimitrije patrónkáknak. Ezután megválasztották a közgyűlés tisztikarát és áttértek a napirend tárgyalására.

— Két felfegyverzett bolgár belért jugoszláv területre. Az Aveta jelenti Beogradból: Szeptember 2-ikára virradó éjjel a jugoszláv határ közelében levő Majorkosza pusza közelében Bulgáriából két felfegyverzett személy jött át jugoszláv területre. Az ismeretlenek fegyvereket használtak és husz lövést adtak le, továbbá egy bombát is eldobtak, majd visszamentek bolgár területre.

— Palotát épít a szombori munkásbiztosító hivatal. Szomborból jelentik: A szombori munkásbiztosító hivatal már régebben terve vette egy modern palota építését. Az építkezéshez a szociálpolitikai minisztérium is hozzájárult, úgyhogy most már rövidesen kidolgozzák az építési terveket és megkezdik az építkezést.

— Bacsu-est a távozó moli plébános tiszteletére. Sztrabicejeiről jelentik: Mol község katolikus lakosága a távozó Fritz Ferenc plébános tiszteletére busnesztét rendezett. A busnesztén felköszöntőt mondtak: Dnyozdik Győző adai plébános, dr. Király József, az adai hitközség elnöke, Piller György adai kántor és mások. A felköszöntőkre az ünnepeket megható szavakkal válaszoltak a helyszíni művészek.

Zenei előadások. Sztrabicejeiről jelentik: A zenei előadások a városi zongoratanításra kezdődtek és haladókat, egyszersmind akadémiái vizsgákra előkészítik növendékeiket. Sándor Imréné Szombor, Sztapa Sztapanovics venac 5.

— Újabb vihar Szokopljében és a környéken. Szokopljéből jelentik: Kedden az esti órákban újabb hatalmas vihar vonult el a város fölött. A víz több helyen felgyűlt az utcákon és az alacsonyabban fekvő házak pincéhelyiségeibe is behatolt, a városban azonban semholsem okozott nagyobb károkat. A környéken már keményebb következményekkel járt az ítélet. Banyán, Suce és Orizar községekben nagy kárt okozott a víz a gyümölcsösökben.

Szeptemberben megnyílik Konez Vera Dalrose ritmikus tornaiskolája. Beiratkozni lehet szeptember 10-ikétől kezdve egész nap Pašičeva ul. 5. szám alatt.

— Felakasztotta magát egy gajdobrai gazdaleány. Noviszadról jelentik: Berl Ádám huszonegyéves gajdobrai gazdaleány felakasztotta magát és meghalt. Tettenek oka ismeretlen.

Agnes krémtől gyönyörű lesz

— Ünnepléltisztelet a szuboticali zsidó templomban. Petar királyi herceg trónörökös Öfelsége születése napján, pénteken délelőtt tíz órakor ünnepléltisztelet lesz a szuboticali zsidó templomban. Az előjáróság ezután is felkéri a hitközség tagjait, hogy az istentiszteleten minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Dr. Beslic Dimitrije ügyvéd irodáját Adán Szmiljanski Dusan házában (Stein-féle házban) megnyitotta.

— 6600 méter magasságban a Himaláján. Londonból jelentik: Kalkuttából jelentik a Timesnek: A német Himalaja-expedícióról szóló első jelentések szerint az expedíció augusztus 10-től 20-ig két csoportra oszolva a Zemu-gleccseren levő kiindulási táborból elindulva azzal foglalkozott, hogy kikutassa a Kincsin-jungán átvezető legmegközelíthetőbb utakat. Az expedíció három tagja a Slnvu nyergén 5700 méter magasságot ért el, azonban megállapították, hogy állandó lavinaveszedelem fenyeget és ezért mindhárman visszatértek a kiindulási ponthoz. Az expedíció második csoportja a Zemu-gleccser legfelső széléig haladt előre és 6600 méter magasságban hatalmas meredek sziklára bukkant, amely jégfaltól körülveve lehetetlenné tette, hogy teherhordókkal együtt feljussanak rá. Az expedíció tovább folytatja kutatásait.

Megérkeztek
Spitzer Lajos szüics
szórménagyruhás
párisi modelljei

Subotica,
Sokolska ul.

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ ÁLLANDÓ HETI MELLÉKLETE

Eredményes lehet-e a kollektív földművelés Jugoszláviában?

Dr. Gyorgyevics Péter egyetemi tanár és Setyerov Szlávkó volt képviselő vitája a földművelés fejlesztéséről

A kormány egyik legfőbb törekvése az ország gazdasági helyzetének megjavítása, a termelés fokozása és a nép gazdasági jólétének megteremtése. A kormány e téren nagy erőfeszítéseket végez, a siker legjobb kilátásaival és ebben a küzdelemben maga mellett látja a kormány az ország minden szakemberét, minden közigazdáját és az egész népet.

Az ország gazdasági talpraállításának legelső és legsikeresebb eszköze a mezőgazdaság kifejlesztése. Éppen ezért a mezőgazdaság fejlesztésének problémája áll most a kormánytörekvések előterében. Erről a kérdéssel nemrégiben rendkívül figyelemreméltó tanulmányt készített dr. Gyorgyevics Péter, a beogradi mezőgazdasági egyetem tanára. Az egyetemi tanár tanulmánya körül most igen érdekes és termékenynek ígérkező vita indult meg, amelyet a szakkörök rendkívüli érdeklődéssel figyelnek.

Dr. Gyorgyevics Péter egyetemi professzor tanulmányában többek között a mezőgazdasági szakiskolák számának növelését tartja szükségesnek, hogy az ország gazdalmi szellemi nivója emelkedjék. A másik igen fontos javaslata dr. Gyorgyevics professzornak az, hogy

a megműveletlen földeket művelését kötelezővé kell tenni.

A professzor rámutat arra, hogy az országban rengeteg földterület fekszik parlagon és a kényszerművelés bevezetése által óriási termésmennyiségre lehet számítani.

Ennél is érdekesebb Gyorgyevics professzornak az a javaslata, hogy

be kell vezetni a kötelező kollektív termelést.

Egyszóval dr. Gyorgyevics gyökeres reformokat akar bevezetni a mezőgazdasági termelésünkbe, amely teljesen átforgatná eddigi termelési rendszerünket. Hogy milyen sokat vár a professzor ezektől a reformoktól, azt legjobban mutatják a következő szavai:

— Ily módon emelhetjük mezőgazdasági termelésünket a leggyorsabb és legracionálisabb úton és minden válság, mint valami varázssütésre, hirtelen megszűnik.

Gyorgyevics professzor érdekes és jelentős javaslatai érthetően igen nagy feltűnést keltettek gazdasági körökben. De talán még ennél is nagyobb feltűnést keltett dr. Setyerov Szlávkónak az a cikke, amely ebben a kérdésben a napokban jelent meg a beogradi »Politikában.« A cikkben

dr. Setyerov szigorú bírálathoz részesíti dr. Gyorgyevics javaslatait.

Helyesnek itéli meg Gyorgyevics javaslatát, hogy a mezőgazdasági szakiskolák számát növelni kellene, de annál keményebben tiltja a professzornak a kötelező és kollektív földművelésre vonatkozó indítványait.

— A művelés alatt álló földterület növelésével még nem szűnik meg a gazdasági válság — írja dr. Setyerov, — mert nagyobb terület bevetésével nem fog csökkenni a termelési költség, hanem marad a régi, vagy talán még növekedni is fog. A mezőgazdasági válságot a föld intenzívebb megművelésével lehet megszüntetni, tehát a termelési költség csökkentésével. Ha a parasztnak tíz mázsa helyett husz mázsa búzája terem, akkor kisebb lesznek a termelési költségek. A paraszt többet kap munkájáért és tőkéjéért és a földért is.

— A kényszerművelés módszerét alkalmazták helyenként a háború alatt és ez a lehető legrosszabb rendszert jelentette bizonyult. Az ilyen földet a leggyöngébben munkálják meg, a legkevésbé terem, mert senki sem tördök vele, hogy a föld jól teremjen, hiszen a munkát csak kényszerből végzik rajta és

a kényszermunka eredménye mindig a legslányabb.

— Ép így nem helyes a kollektív földművelés gondolata. Ha ez az eszme jó volna, a földművelés talpraállítására, azt már bizonyára alkalmaznák Amerikában, Angliában, Dániában, Franciaországban vagy Németországban. De sehoh sem látjuk.

— Oroszországban történtek kísérletek a bolse-

vista rezsim idején a kollektív termelés bevezetésére a mezőgazdaságban. De éppen ezen a téren buktak meg a bolsevisták kísérletei.

Csodálatos ironiája a sorsnak, hogy a bolsevik alapelveik és társadalmi berendezkedésük ellenére képtelenek voltak megvalósítani a kollektivitás elvét a földművelésben.

Miért akarja dr. Gyorgyevics ezt a bukkott elvet bevezetni minálunk és melyik ország tapasztalatai alapján? A termelő személyes érdekével kell, hogy kapcsolva legyen termeléséhez és jövedelméhez. Ez pedig csak individuális termelés mellett lehetséges, ha a földműves tudja, hogy munkájának gyümölcsét maga élvezi.

— Ez a motívum hajt minden egyént minél több munkára és jövedelemre.

Ebben a szellemben folytatja és fejezi be cikkét dr. Setyerov Szlávkó. Ez a cikk élénk diskusszió tárgya volt gazdasági körökben és voltak helyeslői és ellenzői egyaránt. Most aztán dr. Gyorgyevics Péter egyetemi tanár válaszolt dr. Setyerov cikkére. A meglehetősen ideges hangon tartott cikk többek között ezeket mondja:

— Azt írja Setyerov, hogy egyedül a nagyobb földterületek bevetése még nem szünteti meg a gazdasági válságot, hanem a föld racionálisabb művelésére van szükség. Ebben a pontban — bizonyára véletlenül — teljesen egyetértünk. Mert miféle kvalifikált agronóm volna az olyan, aki csak elrendelné minél több földterület bevetését és nem utalná a parasztot a racionálisabb termelésre? Ez azt hiszem, vitán kívül áll.

— De nagy tévedésben van Setyerov, ha az én javaslatomból azt a következtetést vonja le, hogy a paraszt nem élvezné maga személyesen munkájának gyümölcsét. Mert amit az egyes termelő, különösen az olyan, akinek nincs meg a szükséges mezőgazdasági felszerelése és állatállománya, nem volna képes megcsinálni, azt megcsinálhatja falusi szövetkezete útján. Ők együtt mindenesetre beszerzik a felsze-

lési gépeket és az állatokat. Ily módon megszüntethetjük a napról-napra növekvő falusi proletáridust, mert akkor

nem lesz többé a faluban senki, akinek nincs háza

és a paraszt oda lesz láncolva a földjéhez. — Igaz, hogy egy országban sem próbálták még ki a kollektív mezőgazdasági termelést, de az 1913-as háború után a telepítés alkalmával a vezető körök belátták, hogy

a kolonizáció csak kollektív földművelés mellett életképes.

Ugy tervezték, hogy kollektív termelés kötelezettségével adnak a kolonistáknak földet és az állam kölcsönt folyósít részükre a szerszámok és állatok beszerzése céljából. Azonban a háború megakadályozta ezt a kísérletet és így nincs pozitív tapasztalati adatumunk a rendszer sikeres voltát illetően.

— Nem ártana a mi népünknek egy megnagyobodott termelés alá vett földterület, sem a föld racionálisabb művelése, de még a kollektív művelés sem. Ellenkezőleg azt hiszem, hogy az ilyen munkától igen nagy és gyors haszna volna az egész országnak. Vegyük például a szilvahernyók pusztítását, amelyek évenként 700 millió dinár értékű szilvát pusztítanak, míg azok elpusztítása a szakértők számítása szerint 250 millió dinárt igényelne. Bizonyára igen hasznos volna a szilvafák kollektív és kényszertisztítása, bár ha nem is egyezik a teóriával.

— A nemzet legnagyobb és legjobban felfogott érdekében szükséges volna tehát, hogy mind nagyobb földterületet racionálisan megműveljenek és ahol szükséges, térjenek rá a kollektív termelésre, sőt a kényszerítésre is szövetkezeti alapon. Erre a célra mobilizálni kell az ország összes agronómját, azokat ki kell küldeni a nép közé, hogy meghatározott munkaterv szerint már a jövő tavasszal előkészítsék az összes szükséges munkálatokat a föld minél racionálisabb és minél nagyobb területre kiterjedő megművelésére.

A vita ezzel valószínűleg még nem ért véget. Nyilvánvaló, hogy most is két világnézet összeütközéséről van szó: a modern reformok szükségének gondolata és a konzervatív óvatosság eszméje. A vita azonban egészséges és termékeny, az ország csak nyerhet vele. Fontos azonban, hogy ne álljunk meg a vitánál, hanem annak eredményeit siessünk megvalósítani a válságban sínylő gazdasági élet megmentésére.

Mi idézte elő a bácskai komló-termelés válságát?

Lázics Radivoj szentái gazdasági felügyelő nyilatkozata

Szentáról jelentik: Lázics Radivoj a szentái járás gazdasági felügyelőjét, aki országsszerte ismert és elismert komlószakértő dr. Franges Otto földművelési miniszter nemrégiben azzal bízta meg, hogy az ország egész területén vizsgálja felül a komló állását. Lázics elsősorban a Bácska komlótermelő vidékeit látogatta végig és tapasztalatairól a következő nyilatkozatot tette a *Bácskai Napló* munkatársának:

— Az idei komlótermés úgy minőségileg, mint mennyiségileg kielégítő, kivéve azokat a területeket, ahol a néhány nappal ezelőtt dühöngő vihar a támasztószlopokat ezrével döntötte ki. Ezeket a helyeket több mint egymillió dinár a kár.

— Egyes helyeken újból felütötte fejét a komlóban az ugynevezett vörös pók. Ez a rovar a leveleket lelegeli, miáltal a komlókorok úgy tűnik fel, mintha a nap izzó melege égette volna le. A gazdák nem is hiszik, hogy ez a szabadszemmel nem is látható rovar végzi a rombolást és a napnak tulajdonítja a kárt.

— Pernospóra az idén egyáltalán nem mutatkozott. 1926-ban még fel-feltűnt egyes helyeken a pernoszpóra, de ez az előző most már egyáltalában nem fenyegeti a termést.

— A komló minősége az idén felveszi a versenyt akármelyik külföldi áru minőségével, különösen speciális arómája az, ami eléri, sőt fölül is mulja a legkitűnőbb bajor (Hallertan, Spalt) és cseh-szlovákiai (Saar) komlókat. Éppen arómája miatt tartják értékesnek az egész világon a híres *»bácskai komlót.«*

— A szedés Petrovácon már augusztus utolsó hetében megindult, Szlovéniában pedig már augusztus közepén megkezdtek. Holdanként átlag öt métermázsás termésre lehet számítani.

— Szlovéniában a külföldi kereskedők ezerháromszáz dinárt is adnak a komló mázsájáért. Bácskai komlóban egyelőre nem kötnek üzletet, mert a termelők és kereskedők a végleges terméseredményre várnak.

— Lázics Siska tanítóval, a petrováci komlótermelők cinókével is sokat tárgyalt. Siska panaszkodott, hogy a komlótermelést nagyon hátráltatja és visszaveti, hogy a kisgazdák nem kapnak hitelt és így kénytelenek lesznek olcsó pénzárt piacra dobni áruikat. Sajnos, vannak gazdák, akiknek két év óta hever a termésük. Ennek a körülménynek lehet tulajdonítani, hogy az itteni árak nem érik el a világpiacot.

— Ha a komlót értékesíteni akarjuk — folytatta nyilatkozatát Lázics — akkor legelső sorban a sörfegyasztást kellene növelni és a bajor sör behozatalát ványkönnyítésekkel kellene elősegíteni.

Lázics a komlótermelés körül sok bajt és hibát is tapasztalt. Majdnem minden évben pusztít valami betegség: vöröspók, levéltetű tsb. Az értékesítés nehéz, mert a háború után nagy területeket ültettek be és a földművelők szaktudás nélkül termeltek. Különösen a magasban fekvő oldalhajások metszésénél érezhető még most is a termelők tapasztalatlansága.

A műtrágyát, ha használják is, nem észszerűen

használják, pedig ez is nagyon befolyásolja a minőséget.

A komlókereskedők súlyos hibának tartják, hogy a komló virágzata sckszor rendkívül piszkos lesz az agyagföldtől.

A gazdasági felügyelő szerint a bajok orvoslására a földművelésügyi minisztériumnak, úgy mint Németországban, különleges megbízással, komlófelügyelő állást kellene szerveznie. A felügyelőnek nemcsak a földművelésügyi minisztériummal, kereskedelmi, iparkamarákkal, gazdakörökkel, hanem a kereskedelmi minisztériummal is összeköttetésben kellene állnia. Körülbelül olyan hatáskörre volna mint a szőlőinspektornak.

Eddig a komlófajtákat nem lehetett megkülönböz-

teni egymástól. Előfordult olyan eset, hogy egyik vadászati sörgyár külföldi komlótermő vidékről hozott odavaló komlót. Ugyanazt a komlót szállították vissza a gyárnak, mint külföldi komlót, melyet éppen a komlóterméssel is foglalkozó gyárteleptől az illető vidék termelője kapott. Most már szabadszemmel is fel lehet ismerni és meg lehet egymástól különböztetni az egyes komlófajtákat, különösen pedig az elsődrendű fontosságú kereskedelmi komlókat, (Spalt, Hallertan, Saar, bácskai komló, Tettwang, Elzász) a toboros levelek és a morfológia alapján.

Lázics most a többi komlótermő vidéket is felkeresi. Október hónapban pedig az Egyesült-Államokba utazik, hogy a komlótermelés ottani helyzetét tanulmányozza.

A villanyrádió dominál a berlini világkiállításon

A német mezőgazdák a rádió jelentései alapján irányítják a termelést és az eladást — A VI. nagy német rádiókiállítás Berlinben, 1929. évi augusztus 29-től szeptember 8-ig

Berlin, 1929 szeptember 2.

A berlini Funkmesse, mint eddig minden évben, az idén is az egész világ rádiópiacának legnagyobb eseménye. Az előző években elért nagy sikerek alapján az idén különösen nagy méretekben épült fel az egész kiállítás.

Berlin-Witzlebenben a Funkturm alatt három gigantikus csarnokban van a közel négyszáz kiállító elhelyezve. Itt van minden, ami rádióban egyáltalán létezik, az egyszerű detektor készülék mindenféle formájától a legnagyobb kombinált zeneszerekrényig. Itt van a Televisor, a messzelátó rádió, a távmozsi, természetesen különböző rendszerekben és kivitelben. A Messe látogatottsága hallatlanul nagy, ami Németországban a rádió iránti nagy érdeklődésnek legfőbb tanúsága. Bár hivatalos számadatok még nem állnak rendelkezésre, mégis nyugodtan több százezerre tehető a látogatók száma.

Németországban alig van háztartás, amely nélkülözne a rádiót és jellemző, hogy a vidéki lakosság, különösen a mezőgazdák tökéletesen felismerték a rádiónyújtotta nagy gazdasági előnyöket és terményeket a rádió vásárlás, illetőleg tőzsdei jelentései alapján adják el. Mezőgazdasági szakelőadók úján gyarapítják ismereteiket és az időjárásjelentések alapján rendezik be munkafeladataikat.

A tárgyilagos szakemberek még kell hogy állapítsa, hogy a rádió lényegére nézve fontos újításokat ez a nagy Messe sem hozott és úgy látszik, mintha a rádió-

gukban és amelyek kiválóságuknál fogva sokféle célt szolgálhatnak.

Lényegében ezek láthatók az idei világvásáron és csak a szakavatott ember látószeme képes a rengeteg kiállított tárgy közül az igazán jót a kevésbé jótól megkülönböztetni.

Jelentőségénél és annál a nagy érdeklődésnél fogva, amelyet nálunk Jugoszláviában is a rádióval szemben tanúsítanak, érdemes ennek a nagy Messenek a zürzavarába kissé mélyebben beletekinteni és kiválasztani a gyakran agyonpropagandázott cikkek közül a valóban használható és értékeset. Ha ezt meg akarjuk csinálni, úgy rendszeresen kell eljárunk és az egyes típusokat felhasználhatóságuk alapján csoportosítani és így kritika alá venni. Ha így járunk el, akkor a következő objektív ténymegállapításokat tehetjük:

1. A detektor-aparátus megmaradt a régi formájában, de régi jó tulajdonságai dacára — olcsóság és kiváló fejhallgató vétel — mégsem képezi nagyobb érdeklődés tárgyát, mert távolabbi vételre és hangszóró vételre nem alkalmas.

2. A 3 lámpás készülék az, amely nálunk már rendszeren használható. Legalább 10 külföldi álművet hoz hangszóróiban. Ez a készülék viszont szintén két formában szerepel:

a) úgy, mint eddig, *batteridák által üzemben tartva*, amely készüléknél az anodbatteria helyett egy anodpótló készülék is alkalmazható;

b) mint *hálózati készülék*, amelynél sem akkumulá-

nálunk is olyan elterjedtek és közismertek, hogy azok közelebbi ismertetésre nem szorulnak, legfeljebb annyi állapítható meg, hogy *jobbak és olcsóbbak az idén sem kerültek piacra.*

4. *Négylámpás hálózati készülék árnyékolt rácsú lámpákkal.*

Ez a készülék az idei Funkmesse slágere. A rádióipar legszámottevőbb nálunk is ismert gyárai valóságosan versenyeznek ennek a típusnak a gyártásában egymással. Különösen azok a gyárak vezetnek ebben a cikkben, amelyek az elmúlt esztendőben az anodpótló készülékeket gyártották sikerrel, mint például az *Ahmo* és *Sába* gyárak és ezáltal értékes tapasztalatokra tettek szert a villamosságban a rádió szolgálatába való állításában és ezzel hivatottakká váltak ezeknek a készülékeknek gyártására.

Nincs elárúsító hely a Messén, ahol ezt a készülék-típust a legkülönbözőbb formában és kivitelben a reklám mindenféle módjának felhasználásával ne kínálnák.

Eppen ez a lázas tempó e körül a cikk körül óvatosságra int és feltétlen azok a gyárak érdemelnek figyelmet, amelyek bevált gyártmányaikkal rátermettségüket és szoliditásukat már bebizonyították.

Ez a 4 lámpás készülék jó minőségben valóban egy pompás gép, azonban vannak a gyártásnál technikai hibások, amelyeket csak a tapasztalatokkal bíró gyártók ismernek és éppen azért, mert az idén sok nem hivatott is foglalkozik a cikk gyártásával, a Messe után biztosan kisebb visszaesés várható ebben a cikkben, ami azonban nem jelent mást, mint a selejtes gyártók kiválasztódását és a jók megerősödését.

Egy jó gyártótól származó ilyen négylámpás hálózati készülék teljesítőképességében tényleg kiváló és mindaz, amit a rádiótól ma kívánni lehet, elérhető vele. Nagy szelektivitás speciális kapcsolás által, hangerőség hangtisztsággal párosulva, a hálózati áram felhasználása a legolcsóbb üzemköltség mellett, gerjesztő áram szolgáltatása elektrodinamikus hangszóró üzemeltetésére, egyszerű kezelés és csinos külső mind ezek a tulajdonságok, azok, amelyeket az elkövetkező évben nagyon fognak a rádiók értékelni.

5. *6 lámpás Neutrodyn* és *8 lámpás Ultradyne* vevőkészülék akár batteriákkal, akár a hálózat által közvetlenül üzemben tartva, ugyszólván abszolút tökéletességük és hamarosan alig lesznek túlszárnyalhatóak, mégis ezen készülékek magas beszerzési árunknál fogva nem képezhetik az általános szükséglet tárgyát.

6. Formában és kombinációban egészen újjak az idén a *zeneszerekrények*, a rádióknak az elektromosan üzembehelyezhető gramafonnal való összekapcsolása, amely jó kivitelben a helyi manuális muzsikát van hivatala pótolni. Aszerint, hogy otthonunkban, moziban, vendéglőben, kávéházban, vagy fürdőhelyen kerül üzembe ez a készülék, különböző nagy áramerősítőkkel és különböző elektrodinamikus hangszórókkal kapcsolhatók össze. A készülék külsőleg egy íróasztal nagyságú szép szerényhez hasonlít, amely minden szobának csak díszül szolgálhat. Ezek a szerények foglalják magukban a rádióaparátust és egy elektromos hajtóművet a gramafonkészülék üzembehelyezésére, valamint egy automatikus kikapcsolót, amely lehetővé teszi, hogy a rádió és a gramafon tetszés szerint átkapcsolhatók legyenek.

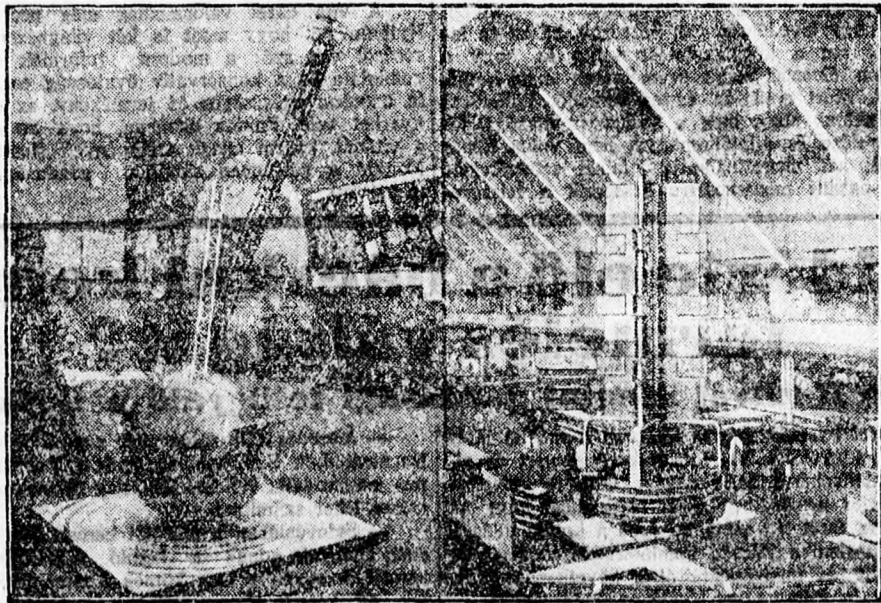
A nagy hangerőséget speciális hangerősítő által érjük el, amelynek üzemeltetéséhez szükséges villanyáram a városi villanyhálózathoz a szintén beépített egyenirányítón keresztül történik. Ezek a készülékek a legnagyobb jövővel bírnak és egyes kiválóbb gyárak kivitelében valóságosan Rolls-Royce-ai a rádióknak. Azonban, mint fentebb, itt is az a szabály, hogy csak ismert gyárak típusait szabad venni.

7. Egészen érdekes és a *mozik számára valóságos korszakot jelentő találmány egy tisztára elektromos gramafonszerény*, amely hét-három egymás mellé beépített gramafon-hajtó-készüléket tartalmaz, amelyekre egyszerre több lemez tehető fel és a gép egyszerű, alig észrevehető kezeléssel pillanatok alatt üzembe helyezhető és tetszés szerint bármikor ugyancsak egy pillanat alatt egyik zeneszámról a másik zeneszámra állítható át. Egy speciális gramafon lemez sémra lehetővé teszi, hogy a mozielőadásoknál mindenféle szükséges zene és hangeffektus kéznél legyen és ha a gép be van állítva, úgy egy laikus is jártszi könnyedséggel vezetheti ezt az egész zenekart pótolni tudó zeneszerényt.

Ez az új találmány annyiban függ össze a rádióval, hogy a hangerősítő készüléket, dinamikus hangszóróját és egyenirányítóját a rádiótól kapja. A dolog még egészen új és ezért ezen a helyen újabb ajánljuk, hogy a dolog iránt érdeklődők tapasztalt rádiószakemberhez forduljanak, mielőtt valamit ebben az ügyben elkezdenek. De ez a találmány egyébként csak a mozikokat érdekli.

8. A hangszórók közül az Elektrodinamikus a Funkmesse slágere. Ez a terjedelmére egészen kicsi és kevés anyagból készült hangszóró kétségkívül a legkevesebb örengéssel bír, az egész hangskálát különösen a mélyebb hangokat is tisztán és hangosan közvetíti. A használatához azonban nagy végerősítés és azonkívül egy egyenáramú gerjesztő szükséges, úgy hogy ezeknek a beszerzése előtt feltétlenül szintén egy szakember igénybevétele ajánlatos.

A zeneszerények és a jobb (4. és 5. pont alatt említett) rádióaparátusok mindegyikéhez használható a dinamikus hangszóró és az ekként szolgáltatott zenét nem lehet megkülönböztetni a helyi muzsikától.

A berlini rádióvilágkiállítás. Balról: A német birodalmi rádiótársaság modellje, amely a rádió működését szemlélteti a földgömbön. Jobbról: A kiállítás egyik terme.

technika fejlődése tekintetében egyelőre elérte volna a legmagasabb fokot. A jó kifogástalan távvételhez még mindig egy legalább 3-4 lámpás készülék szükséges és az árnyó tekintetében sincs lényeges eltolódás az elmúlt évvel szemben.

Az idei Funkmessenek tényleges eredménye az a törekvés, hogy *egységes, jó típusokat teremtsenek* és az elmúlt esztendő különböző készülékeinek bevált, jó és megbízható alkatrészeit, tulajdonságait összekombinálva a legjobbat produkálják. A gramafonnal való minél egyszerűbb kapcsolat létesítése szintén nagy igényeket támaszt és végül nagyszerű fejlődést mutatnak a speciális hangerősítőkkel (*Kraftverstärker*) fel-fokozott hangerőségi *elektro-dinamikus hangszórók*, amelyeknek *természetül hangja* már ugyszólván a tökéletességet közelíti meg. A fejlődés határozottan az árnyékoltosóv hálózati készülékek irányában folyik, amelyek batteriák nélkül dolgoznak és végtelenül egyszerűen kezelhetők. Nagy perspektívát nyitnak a

zeneszerekrények, amelyek rádiókészüléket és villamos áram által hajtható gramafon készüléket foglalnak magukba, *sem anodbatteria*ra nincs szükség és amely készülék a hálózati áramba kapcsolva a legegyszerűbben hozható üzembe.

Aki lakásában villamos árammal bír, legjobban teszi, ha a hálózati készüléket választja, amely bár drágább, de üzemköltsége ugyszólván nincs, viszont akinek villanyáram nem áll rendelkezésére, annak természetesen a batteriás készülék mellett kell megmaradnia, amely ugyan olcsóbb, de viszont a batteriákat kell időnként megújítani, mert kimerülnek.

Mindkét típus egyformán jó lehet, ha szolid cégtől származik.

3. *Négylámpás batteriás készülékek*, jó közepes teljesítőképességgel.

Ez az a készülék, amely aránylag a legolcsóbb, mindenütt ajánlható, ahol egyáltalán nincs, vagy csak időközönként van villanyáram. Ezeknek egyes típusai

A „Pyram-paszta“ sok dobozában bádoglap van elhelyezve „Chap in“ és „Pat i Patachon“ felirattal, melyek ellenében

egy igen érdekes gyermekjátékot szolgáltat ki az eladó

Az eddig használatban volt hangszórókban semmiféle változás nem állott be. Kétségkívül ezek maradnak továbbra is az általánosan használt és kedvelt hangszórók, részben olcsóságuknál fogva, de nagyrészt azért is, mert a dinamikus hangszóró használata mégis komplikáltabb.

A Televizionorról, a távolbalátásról és a távmoziról külön cikkben fogok beszámolni.

Mindent összefoglalva bár az idei Funkmesse nem hozott új nagy találmányokat, mégis sok szép és jól sikerült módosítást és kombinációt hozott, amelyek a rádió praktikus használatát teszik mind kellemesebbé s ezért a rádió minden barátja örömmel üdvözlöi a Berlini Funkmessén elért minden kétségen kívüli nagy technikai haladást.

Konrath Kornél

egy elektromágnezt kellene beszerezni, melynek segítségével az átrakás automatikusan történne, ami nagy időmegtakarítást jelentene.

4. Hatályon kívül kellene helyezni azt az előírást, amely kimondja, hogy a fedett kocsiha rakott áru nem rakható át nyitott kocsiha még akkor sem, ha a fél már leve magára vállalja a kár kockázatát. E célra szükséges volna kellő számú ponyvát beszerezni, amint ez azelőtt is volt.

5. A közlekedésügyi miniszteriumnak Bosznabrod-ban saját költségére kellő számú munkásbarakkot kellene építenie az állandóan foglalkoztatott munkások részére, hogy ilyen módon állandó munkás-káder álljon rendelkezésre.

6. Költségvetési lehetőséget kell teremteni, hogy Bosznabrod államán rendkívüli szükség esetén külön személyzetet lehessen felvenni.

7. Az árulopások megakadályozása végett elsősorban biztosítani kell a munkásoknak egy minimális napibért, nehogy lopásokra vetemedjenek, ezután pedig kerítéssel körül kellene keríteni az állomást és a vágányokat.

8. Bosznabrod államás tehermentesítése céljából revidálni kellene a szávali folyambajozási díjszabást, hogy a gazdasági körök nagyobb mértékben vehessék igénybe a folyambajozást, mint ez régebben is volt.

9. Intézkedni kellene, hogy a kocsikat, amelyekbe árut raknak át, átrakás előtt mindenkor alaposan tisztítsák.

10. Megállapítást nyert, hogy a rendes nyomtávu kocsiknak a hosszadalmas vámkezelési eljárás folytán gyakran sokáig kell várniuk a továbbításra. Ez természetesen benéltólag hat Bosznabrod forgalmának lebonyolítására, meg kell tenni tehát a szükséges lépéseket a vámkezelési eljárás egyszerűsítésére és gyorsítására.

11. Végül Bosznabrod állomás tehermentesítése végett — különös tekintettel a jövőben még növekedő forgalomra — szükséges volna, hogy a rendes és keskeny nyomtávu vonalakat több helyütt összekapcsolják, úgyhogy több állomáson lehessen az átrakást végezteni. Különös fontossággal bírna a Tuzla-Brčko összekötő vonal kiépítése, ami rövid időn belül és aránylag kevés költséggel volna eszközölhető.

A Bosznabrod állomáson ma uralkodó állapotok kárára vannak úgy az államnak, mint különösen Bosznia közgazdaságának, ahol a kedvezőtlen szállítási lehetőségek folytán több állalat kénytelen volt üzemét redukálni, sőt egészen be is szüntetni, mint például Teslics.

A Jugoszlávia, Magyarország és Olaszország közötti teheráruforgalom. E hó 1-től kezdve Jugoszlávia, Magyarország és Olaszország között akként rendezték a teherárut feladott darabú forgalmát, hogy az lényegesen gyorsabb legyen és hogy a rendeltetési állomásig, illetve a rendeltetési ország belsejében lévő utolsó vámállomásig ne legyen semmiféle kezelés. Azonban csak olyan teherárut feladott darabú jöhet tekintetbe, amelyet direkt fuvarlevéllel adtak fel, de ez is csak az esetben, ha a feladó a fuvarlevélben nem írta elő, hogy a vámkezelés a határvámállomáson, vagy valamely más, nem a vasút által választott vámállomáson történjék és ha a vám-, növényvédelmi-, állategészségügyi- és rendőri előírásokra való tekintettel nem kötelező a kezelés a határvámállomáson. Az olyan küldeményeket, amelyek nem felelnek meg a fenti előírásoknak, ezután is az eddig szokott módon továbbítják. Közlekedési felvilágosítás minden vasútállomáson kapható.

BELFÖLD

Szilvaellenőrző bizottságokat kell létesíteni minden járásban. Szentáról jelentik: A földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy a járási főszolgabíró a helyi viszonyoknak legjobban megfelelő módon három-nyolc tagú bizottságot nevezzen ki a szilvatermés ellenőrzésére. A bizottságnak kötelessége ellenőrizni, hogy csak érett, egészséges szilvát szedjenek le a gazdák és csak ilyenek forgalombahozatalát engedélyezzék. Különös gondot kell fordítani a külföldre szállított szilvára és annak feldolgozására.

Szeptember 9-ig marad nyitva a ljubljana kiállítás. Ljubljana-ból jelentik: A ljubljana nagy kiállítás szeptember 9-ig marad nyitva. A kiállításnak már eddig is igen nagyszámú látogatója volt. A kiállítás résztvevői valamennyien megelégedve távoznak, mert a sokoldalú kiállításon mindenki megtalálja azt a pavillont, amely érdekli. A kiállításra ötvénszázalékos kedvezménnyel lehet utazni.

Megalakult a bácskai tartomány utépitő bizottsága

Közmunkát és karhatalmat vehet igénybe a bizottság az utépitésekhez

Noviszadról jelentik: Klicin Mita, a bácskai tartomány komeszárja rendeletben utasította a tartomány városait és a járási főszolgabírákat, hogy augusztus 26-ig alapítsák meg az utépitő bizottságokat, amelyek az új uttörvény értelmében a tartományi és községi utakról fognak gondoskodni.

Noviszad város legutóbbi közgyűlésén foglalkozott ezzel a kérdéssel és az utépitő bizottság tagjaivá dr. Adamovics István, Višek Szeván, Avramovics Ilija, Matić Milivoj, Rákics Dusan, Letics Szeván, Gavrilovics Györgye városi képviselőtestületi tagokat és Plavšics Nikola városi műszaki tanácsost választotta meg. Egyben azonban a városi képviselőtestület utasította a városi tanácsot, kéri fel a tartományi biztost, hogy változtassa meg ezt a rendeletet, vegye ki Noviszadot a járásból és külön járási bizottság alakítására adjon felhatalmazást, mert Noviszad semmilyen törvény alapján sincs a járáshoz csatolva.

Dr. Popovics Lázár noviszadi járási főszolgabíró vasárnapra hívta egybe Noviszad város, továbbá a községek által megválasztott bizottsági tagokat, végül pedig azokat, akiket a tartományi biztost nevezett ki az utépitő bizottság tagjaivá. Az értekezleten Matić noviszadi helyettes főszolgabíró elnökölt. A noviszadi közgyűlés által választott tagokon kívül Novifutak és Novisove részéről Reith Mihály novifutaki gazdálkodó, Bácskijarak és Rumenka részéről Dragoljov Nikola rumenkaai görögkeleti lelkész, Bácsko-petrovács részéről Tatják Jan gazdálkodó, Deszpot-szvetiiván részéről Panin Triva gazdálkodó, Káty község részéről Sztájiics Tósa gazdálkodó, Kultrin rész-

ről Csesznák Jankó, Pasicsevó részéről Kobilárov Péter, Kiszács részéről Mcdvegy Jován, Temerin részéről dr. Felér Mihály ügyvéd és Fiamann Jakab kereskedő, Glozsán és Begocs községek részéről Kotár Misa glozsáni gazdálkodó, végül Sztárfutak részéről Gavanszki Szeván birtokos jelentek meg az értekezleten.

Az értekezlet a járási utépitő bizottság elnökévé dr. Adamovics István volt főispánt, alelnökké Dragoljov Nikola rumenkaai görögkeleti lelkészt, ellenőrré pedig Popovitzki Lázár noviszadi mérnököt választotta. Az alakuló ülést ezután dr. Adamovics elnök herkesztette.

Dr. Adamovics István, az utépitő bizottság elnöke a bizottság feladatairól a következő nyilatkozatot tette:

— Az utépitő bizottság hatáskörét az utépitési törvény szabja meg, ez szerint a járási utak építését és rendbentartását végzi.

— Ez a bizottság a törvény értelmében saját hatáskörében állapítja meg az utadót és az utadónap költségvetése keretén belül azonnal hozzáig az utak karbantartásához. A törvény értelmében a bizottság közmunka és karhatalom igénybevételét is elrendelheti. A szomszédos járásokkal való együttműködés érdekében a bizottság állandó kontaktust tart fenn a tartományi mérnöki hivattal.

— A bizottságot szeptember végére ülésre hívom össze és igyekezni fogunk, hogy a noviszadi járás utai kifogástalan állapotba kerüljenek.

MI UJSÁG A LLOYDBAN?

A szubotí a Lloyd közleményei — Rovatvezető: Pavlovics Milos dr. titkár

A bosznabrodí átrakási nehézségek okai

Mult hó 25-én az érdekelte gazdasági szervezetek és a szarajevói vasutigazgatóság képviselői együttes konferenciát tartottak Bosznabrod-ban az átrakási nehézségek tárgyában.

Ezen az értekezleten megállapítást nyert, hogy Bosznabrod állomáson az átrakás a következő okokból nem felel meg a tranzitforgalom követelményeinek:

1. A tranzitforgalom 1919 óta rendkívül megnövekedett; míg 1919-ben 6364 rendes és 7229 keskeny nyomtávu kocsi került átrakásra, addig 1928-ban már 35.557 rendes és 72.237 keskeny nyomtávu kocsit raktak át Bosznabrod-ban.

2. Az átrakás módja folyó évi július hó 15-ike óta — amióta új vállalkozó kapta meg az átrakást — még csak jobban megnehezítette az átrakás gyors lebonyolítását, mert azok a bérek, amelyeket az új vállalkozó a kocsi átrakásáért fizethet, olyan csekélyek, hogy azok mellett képtelen állandóan megfelelő számú munkást találni. Ugyanis míg az államvasutak tiztonnás kocsik átrakásáért az áru minősége szerint 50, 75, illetve 120 dinárt fizetnek, addig az új vállalkozó az államvasutakkal kötött szerződés értelmében tiztonnás kocsi átrakásáért az áru nemére való tekintet nélkül csak 21.29 dinárt számíthat fel. Ennek folytán a vállalkozó közönséges könnyű áruval rakott tiztonnás kocsi átrakásáért 14 dinárt fizet a munkásoknak. Nem csoda, hogy ilyen csekély munkabéért nem kap állandóan elegendő számú munkást, hanem csak esetről-esetre, amikor a munkások sehol máshol nem tudnak munkához jutni.

A konferencia megállapította, hogy a most érvényben lévő bosznabrodí átrakási szerződés ennek következtében, de különösen a vállalkozó részéről fizetett alacsony munkabérek folytán káros úgy az államvasutak, mint a gazdasági körök érdekeire, de

hátrányos szociális szempontból is. Éppen ezért azt a javaslatot terjesztette a szarajevói vasutigazgatóság elé, hogy a Bosznabrod állomásra vonatkozó, jelenleg érvényben lévő átrakási szerződést bontsa föl és a bosznabrodí brutto-átrakás bérbeadása tekintetében írjon ki azonnal újabb árleítést, de olyan feltételek mellett, amelyek lehetővé fogják tenni a Bosznabrod-ba érkező össz-brutto gyors és akadálytalan átrakását. A kötetendő új szerződésben szigorú szankciókat kellene megállapítani az átrakás el nem végzése, illetve nem megfelelő elvégzése esetére és egyben nagy óvadékot kikötni. Ugyanez csak meg kellene szabni a minimális munkabérekre is, amelyeknél alacsonyabbakat a bérlő nem fizethetne az átrakásért.

A kereskedelmi kamarák és egyesületek kiküldöttei ezen a konferencián egyúttal annak a véleményüknek adtak kifejezést, hogy mégis csak a legelőnyösebb és legbiztosabb volna, ha a bosznabrodí átrakást az államvasutak saját kezelésükben bonyolítanák le és pedig a következő módon:

1. Az átrakást Bosznabrod állomásra kellene bízni és ennek fejében az kapná meg mindazokat az illetékeket, amelyeket az államvasutak ezen a címen a felektől szednek. Ezekből az összegekből az állomás kifizetné az átrakást végző munkások bérét, a fennmaradó többlet fele pedig jutalomképpen az állomási személyzet között volna felosztandó a vasutigazgatóság részéről megállapított kulcs szerint.

2. Ugy a rendes, mint a keskeny nyomtávu kocsik részére két magasabban fekvő vágányt kellene építeni, amelyekre 50 vagont lehetne egy-egy irányban beállítani. Ily módon az ömlesztett áru átrakása automatikusan volna eszközölhető.

3. Az ócskavasat, amelyet Zenicára szállítanak, ma kézzel rakják át és így egy ócskavassal rakott kocsi átrakása két napot vesz igénybe. Ezért e célra

MISS VILÁGSZÉPE

DEBRECZENI JÓZSEF ÉS LÁSZLÓ FERENC REGÉNYE

31

Copyright by Bácsmegeyi Napló
1929

(Egy mámoros éj)

A Champs Elysee széles és fényesen világított útján robogott velük hamarosan a kocsi. Az éjszaka csodálatosan szép volt, enyhe szellő simogatta Margit kipirult forró arcát és kényelmesen hátravetve magát az ülésen, maga is élvezte ezt a furcsa, de jóleső rohanást az ismeretlen párisi éjszakában. Az előbb még irigyelte azokat az ismeretlen szerelmes párokat, akik autók mélyén suhantak képzelt gyönyörök felé és most ő is egy férfi oldalán ringatózott a sebesen száguldó kocsi. Hogy történt mindez? Maga is csodálkozott, egy idegennel autózik a párisi éjszakában, egy férfivel, akiről azt sem tudja, hogy kicsoda. Mi lesz ennek a kalandnak a vége? És mire jó mindez? Nem akart józanul gondolkodni, olyan szép és romantikus volt minden így érthetetlenül, ahogy történt. A férfi kedves és udvarias volt, nem lehetett rá megharagudni, bármit mondott is, mert mindig olyan magától értetődően, olyan pajtáskodó bizalmaskodással hangzott minden szava.

A ragyogó fénypázták elmaradtak mögöttük. Már a Bois de Boulogne fáktól övezett széles útjain rohant velük a kocsi. Párisnak ez az előkelően csöndes része most meglepően elhagyott volt, mint ha nem is a hangos mámorban uszó milliós világáros jókedve harsogott volna néhány lépéssel odébb a villanyfényben ragyogó népes boulevardokon. Itt mint ha csak ketten lettek volna, nagyritkán jött csak szembe velük egy-egy elkésett autó. A Bois fasorának éjszakai lehetete simogatta Margit lázas fejét, bátszi könnyed kis szellő és ő mohón lélegezte be a friss éjszakai levegőt.

Az autó rohant velük és az ismeretlen férfi keze szorosan Margit dereka köré fonódott. A lány most is azt a furcsa zsibbadást érezte, amit ma este már annyiszor, amióta ez a különös idegen először ráemelte a tekintetét. El akart húzódni, de nem tudott és akkor is titkoltan nélkül, jóleső odaadással engedelmeskedett a fiatal férfi akaratának, amikor az szó nélkül hosszan és forrón megcsókolta. Ez a csók is olyan természetes volt, mint ezen a furcsa estén minden, olyan magától értetődő, hogy nem is lehetett csodálkozni.

Ennek így kellett elkövetkeznie, Margit ezt tisztán érezte. Mohón kulcsolta át forró kezével a férfi nyakát, egyre hosszabb és tikkasztóbb csókokban furdokolva.

A férfi idegesen szólt ki valamit a sofförnek és az autó éles kanyarodóval fordult ki a Bois százados fákkal övezett útjairól. Csakhamar felütek az Etoile hatalmas diadalív és a Champs Elysee ragyogó ivlámpái, majd csöndes uccába gördült a kocsi. Margitban furcsa sejtelen támadt:

— Hová megyünk?

De ebben a kérdésben már szinte benne is volt az előre sejtett felelet.

— Hozzám — hangzott a természetes válasz.

Margit megdöbbsent, de ugyanebben a pillanatban már mulattatta is a gondolat, hogy a férfi, akit nem ismert és aki semmit sem tud róla, abban a hitben van, hogy valami könnyű kis kalandra akadt őbenne.

— Nem, az lehetetlen — hadarta ijedten — én nem vagyok olyan...

Az idegen fölényesen szorította meg a lány kezét és hársnyos meleg hangon suttozta:

— Ne féljen Mademoiselle. Csak nem utasítja vissza a meghívásomat?

Az autó már meg is állt az előkelő Rue de Monceau egyik villaszerű háza előtt. A férfi kinyitotta a kocsi ajtaját. A közelben a csodálatosan szép Parc Monceau fái bólogattak titokzatosan és Margit valójában csak most döbbsent rá, hogy mi történt vele. Itt volt egy vad idegen férfi lakásának a külsőben.

— Venez ma chérie... — csábították a férfi lány szavai és Margitnak ebben a pillanatban önkéntelenül is Bajza szavaira kellett gondolnia. Szinte hallotta a megvető ítéletet: »maga is csak olyan prüd vidéki lány, mint a többi. Hát nem.

Ő nem az. Most bebizonyíthatja önmagának. Különben, ha fel is megy ehhez az idegenhez, az még nem jelent semmit.

Meg akarta nyugtatni önmagát. Körülnéz egyszer egy ilyen félelmes legénylakásban, amelyet eddig csak olvasmányokból ismert, elbeszélget ezzel a furcsa és titokzatos idegennel, aztán eljön anélkül, hogy tulságosan közel engedné magához. A férfi ugysem tudja, hogy ő kicsoda, nem is fogja megtudni soha, nem kockáztat hát semmit, ha elfogadja a meghívást. Még a jóhírnévén sem eshet csorba. Legalább szépen és romantikusan fejezi be ezt a furcsa kalandos esetét. Mindezt pillanatok alatt gondolta át, nem volt idő habozásra. A férfi már lenn állt az autó mellett és udvariasan nyújtotta a kezét, hogy segítsen. Margitot csodálatosképen fészélyezte a tudat, hogy a sofför most talán kíváncsian várja, mi fog történni.

Gyors elhatározással leugrott a kocsiról.

— De csak néhány percre jövök fel — mondta védekezően és inkább önmagának. Szívverését a torkában érezte, amikor az idegen ház lépcsőin elindult a férfi után.

Csodálatos izléssel berendezett előkelően egyszerű és mégis pompás eleganciájú lakás szobái nyitak meg előtte. A hatalmas dolgozószoba falait egészen a mennyezet magasságáig könyvszekrények töltötték ki. Oldalt terjedelmes íróasztal állt, amely az egész szobát dominálta, amelynek derűs meleg hangulata pillanatok alatt megszüntette Margit zavarát. A házigazda szeretetreméltó buzgalommal italokat készített egy kis asztalra és finom csiszolt poharakba töltött.

— A votre s ante et a votre beauti! — koccintott a férfi és váratlanul megkérdezte:

— Legalább a keresztnévét árulja el drága, hogy a néven szólíthassam...

— Margout... — felelte a lány és magát is meglepte nevének idegen, de kedves csengése.

A férfi leült mellé:

— A névnek mindig szoros kapcsolata van azzal, aki viseli. Magához csodálatosan illik ez a kedves közvetlen csengésű lánynév.

— Miért? — kérdezte Margit kacéran hátravetve a fejét.

A férfi megfogta a kezét. Lágyan ömlöttek a szavai, mint gyöngéd cirógatás.

— Ez a név: Margout, engem mindig virágra emlékeztet, kedves, friss és pompás illatú virágra. Ilyen friss és kedves virághoz hasonlít maga is, ma chérie... Egy friss virágszál, amelyet véletlenül találtam meg ma éjszaka. Páris ragy virágoskertjében és amelynek ragyogó szépsége egészen elkápráztat.

— Nem gondolja, hogy a virágok is okozhatnak csalódást? Néha mérgező az illatuk és sokszor tulságosan hamar lehullanak a szirmok. Néha meg illatos virágnak hiszünk egy egyszerű mezei kórót is, olyant amilyen ezerszám terem az útmentén.

A férfi meglepetten, gyönyörködve nézett a lányra.

— Maga nem ilyen, Margout. Tudom. Érzem.

— Nem tud rólam semmit. Egy órája ismer. Külsőleg. De nem tudja, honnan jövök, kihez tartozom, milyen gondolatok foglalkoztatnak, mik a vágyaim, szende vagyok-e vagy démon, nem tud rólam semmit.

Ez igazán nem baj. Sokszor arról a nőről sem tudunk sokkal többet, akit régen ismerünk és akivel hónapokig élünk egy fődél alatt. Nem is mindig az a fontos, hogy milyen valójában a nő. Elég, ha olyannak hisszük, amilyennek szeretnők és vágyainkban meg képzeletünkben megalkotjuk. Szébb is talán így...

— Bálványimadás? — kérdezte kihívóan Margit.

— Ha úgy tetszik, az. Maguk a mi bálványaink, akiket fenntartás nélkül, a vallásos áhitatnál is erősebb és állandóbb érzéssel imádunk.

(Folytatása következik.)

NYILT-TÉR

Krivaja Vodna Zadruga u Bačkoj Topoli.

Broj 29/1929.

OGLAS

Krivaja Vodna Zadruga u B. Topoli na osnovu skupštinskog odobrenja od 29. decembra 1928. i rešenja odbora zadruge od 16. avgusta 1929. ovim raspisuje ofertalnu licitaciju za čišćenje zadrudnog kanala, u površini od 113.626,85 kub. met, a prema izradjenom inž. nacrtu od oktobra 1928. god.

Kaucija 5% proračunske svote ima se položiti o vremenu navedenom do predaje ponuda, u gotovom novcu ili pak vrednosnim papirima po berzanskom kursu na zadrudnoj blagajni ili pak lično zadrudnom predsedniku. Na licitaciji mogu učestvovati samo oni preduzimači, koji imaju odobrenje Ministarstva Gradjevina a nisu od licitacije isključeni, kao i uverenje o isplati zadnje IV. godišnje poreze, koje uz prilog ponude u originalu ili overenom prepisu priložiti imaju. Ponude imaju biti u zatvorenom ometu sa naznakom imena licitanta, te u smislu Zakona o taksama taksi-rane sa taksom od 100 dinara.

Pozivaju se reflektanti da svoje ponude propisno taksirane najdališe do 17. septembra 1929. godine dostave svojoj zadruzi na ime predsednika zadruge Mijatov Milovana iz Pačira. Posle prispela ponude neće se uzimati u obzir.

Nacrt plana sa proračunom kao i uvjeti licitacije mogu se videti kod zadrudnog predsednika svakoga dana do predaje ponuda.

Bačka Topola, 2. septembra 1929. god.

Milovan Mijatov s. r.

10104

predsednik zadruge.

Oglas

Potpisani staratelj sekvestra, usled rešenja kr. sreskog suda, kao grantovne vlasti u Subotici br. 6025/29. grunt. obnarodujem, da ću birijske prostorije ud. Antuna Ivčića i Paje Ivčića u II. krugu, Masarikova ul. br. 65. na jednu godinu dana na javnoj dražbi izdati u zakup onome, koji bude najviše obećao. Dražbu ću održati 12. septembra 1929. god. po podne u 4 sata u advokatskoj kancelariji dr. Fischer Jakova i dr. Kalmar Elemara (I., Aleksandrova ul. 4.) Zakupnik je dužan zakupninu kao i pristojbu dražbe istovremeno sa sklapanjem zakupnog ugovora isplatiti staratelju sekvestra.

Subotica, 3. septembra 1929. god.

Rudić Ivan
staratelj sekvestra.

Hirdetmény

Alulirott zárgondnok, a szuboticei kir. járásbíró-ság, mint telekkönyvi hatóság 6025/29. sz. végzése folytán közhírré teszom, hogy özv. Ivics Antalné és Ivics Pál tulajdonát képező II. kör Masarikova ul. 65. sz. a. kocsmá helyiségeket nyilvános árverésen, egy évi időtartamra, a legtöbbet ígérőnek ki fogom adni. Az árverés 1929. évi szeptember 12-ikén d. u. 4 órákor fog megtartatni dr. Fischer Jákó és dr. Kalmár Elemér ügyvédek irodájában (Aleksandrova ul. 4.) A helyi köteles a haszonbéri összeget az árverési illetékekkel együtt a helyi szerződés megkötésével egyidejűleg a zárgondnok kezéhez lefizetni.

Subotica, 1929 szeptember 3.

Rudics János
zárgondnok.

Objava

4 lanca zemlje, koja pripada plodouživatelju Mijatovom Mladenu biće izdata u zakup putem dražbe. Dražbu će održati u nedelju dana 8. septembra 1929. godine pre podne u 9 sati u advokatskoj kancelariji sa dr. Večei Samu u Subotici, I. krug, Aleksandrova ulica broj 6. Zakupnina se ima isplatiti odmah unapred u gotovom. Troškove zakupnog ugovora ima platiti zakupac.

Tada će biti prodan i neubran plod jednog lanca kukuruza.

Subotica, 2. septembra 1929. god.

Hirdetmény

A Mijatov Mladen aleksandrovói lakost haszonélvezetileg megillető 4 lánca földet árverés útján haszonbérbe adom az 1929—1930. gazdasági évre. Az árverés 1929 szeptember 8-ikán, vasárnap délelőtti 9 órákor fog megtartatni dr. Večei Samu ügyvéd irodájában I. Aleksandrova ulica t. A hasznbéri összeg azonnal előre kifizetendő. A hasznbéri szerződés költégeit és az árverési illetékeket a hasznbéri viseli. Ugyancz alkalmommal 1 lánca földön álló kukorica-termés is el fog adatni.

Subotica, 1929 szeptember 2-ikán.

Bakal Károly
staratelj.

10095

Nemačka Keramika

(Deutsche Keramik)

Kosmajka 7 **Beograd** Telefon 31-82

Meisseni Hardmuth, Čeh és Zsolnay
fayenc fal- és padlóburkoló keramiai lapok.

Meisseni és Hardmuth-kályhák, vala-
mint luxuskandallók és takaréktűzhelyek
(Sparherd).

Költségvetés, tervrajz díjtalan.

Tekintse meg kiállítási helyiségünket

JEVREJSKA VEROISPOVEDNA OPŠTINA,
SUBOTICA.

Broj 341/1929.

Pályázati hirdetmény

A szubotikai zsidó hitközség előjárása a hit-
község 150 éves fenállása emlékére létesített jubiláris
alaphól pályázatot hirdet két 1500—1500 dináros ösz-
töndíjra. Pályázhat vallásfelekezetre való tekintet nél-
kül szubotikai illetőségű jóelőmeneteli főiskolai (egy-
temi, művészeti-zeneakadémiai, iparművészeti, felső-
ipariszkolai, felsőkereskedelmi) hallgató.

Okmányokkal felszerelt pályázati kérvények **7. évi**
szeptember hó végéig adandók be az előjárásához
címezve.

Szubotica, 1929 szeptember 3.
10096

Az előjáróság.

Önkéntes árverési hirdetmény

Folyó hó szeptember 19-ikén d. e. 8 órakor Komá-
rómi József Stari Bečej, srbohrani ut menti tanyá-
ján eladásra kerül törzskönyvezett tarka tenyésztőből
13—14 darab 3—7 éves tenyész fejős-tenén, 4 darab
egy éves tenyészbika és 2 darab 6 hónapos bikaborju,
azonkívül 6—8 darab 2—3 hónapos borju. Továbbá
többféle mezőgazdasági modern gép és eszköz, úgy-
mint 15—30 HP. Cormick traktor 4 vaskével, 1 éves
Selicoroulet autó amerikai szárivágógép, szitotöltőgép,
hengeres morzsoló 6 HP. benzinnel motorral stb. Ugy az
állatok, mint a gépek bármikor megtekinthetők a hely-
színen.

Komáromi József földbirtokos,
Stari Bečej, Vilzon ul. 28.

10115

A „Subotikai Jégkárbiztosító Szövetkezet“

mint alkalmi e yesület

felszámoló közgyűlését

f. évi szeptember hó 15.-én d. e. fél 11
óra-or a „Közgazdasági Bank R.-T.“ hiva-
talos helyiségében tartja meg, amelyre az
érdekelt szövetkezeti tagokat tisztelettel
meghívja

10075

az Igazgatóság

GYERTYA

An rosszisták! Kereskedők!

Ha olcsón akarják beszerezni sirra való staniol
méces, templomi és asztali gyertyaszükségletük-
ket, kérjenek gyári ajánlatot

Resch József „MARJA“ gyertyagyár
SZOMBOR

Kitűnő minőség! Olcsó árak!

GYERMEKKOCSIK

Sátoros 400 dinártól Sport 220 dinártól

Nyugagyak 130 din.
Reformszékek

Gyermekjátékok Dísz tárgyak

STERN BAZAR-ban
SUBOTICA, GYÜMÖLCSPIAC 68x2

**EREDETI
„KÜHNE“**

**MEZŐGAZDASÁGI GÉPEK
ISMÉT KAPHATÓK**

80 ÉV TAPASZTALATA

Legjobb anyag Legprecízebb munka Leghosszabb élettartam

Generalno Komisiono Zastupstvo Fabrike Poljoprivrednih Mašina „Kühne“ A. D.

„Industrija“ L. Weltman

Telefon 29-28 **Novisad, Temerinska ul. 7** Telefon 29-28

BUTOROK, hálók, ebédlők, uri szobák,
szalón- és angol garniturák, teljes lakásberen-
dezések dús választékban raktáron. Irodaberendezések és hajlított székek. Vas- és rézbutorok
gyermekkoscsik legújabb különleges-
ségei gyári árban
Éder Kálmán
butoráruháza
Subotica, Vilsonova ul. 40

Előírással új
TANKÖNYVEK
az összes iskolák és tanintézetek részére és
használt tankönyvek
kitűnő állapotban, új, tartós kötésben
még a készlet tart
féláron
Előírással
író-, rajz- és tanszerek
jutányos áron
A középiskolai magyar tagozatok
növekedésének figyelmébe!
Tankönyvszükségletüket már most rendeljék meg,
mert a könyvek későbbi beszerzése nehézségekre
ütközik
VIG könyvkereskedés
Subotica, Főter

Keveset használt csukott
503 FIAT autó
előnyös árárt, készpénzfizetés mellett
eladó
Megtekinthető **Roza Antal** részvénytársasági
igazgatójánál, Bačka-Topolán 0067

Iskolatáskák,
mappák és bőröndök
bőrből és vászonból olcsón csak a **SCHLAGER** bő-
röndösnél a készítőnél szerezhetők be. Divatos ridikü-
lökben nagy választék. Subotica, Aleksandrova ul. 1
2278

Megnyílik a pokol!
kedves mester, ha ilyen korán kezded!
— Semmi baj se lesz, hisz vásárra kell
a jó töltelek!
Szombaton, e hó 7-én este
disznótóros vacsora lesz
Hirth Pali bácsi
vendéglőjében
Híza hoz lehet előre
márgendelni fűsz. kolbászt
és lőte éket.
Vendégeket szívesen
látunk ugy helyből mint
vielekről.

FLY-TOX
ROVARIRTÓ
Gyorsan és biztosan öl
MOLY, LEGYET, SZUNYOGOT
MINDEN ROVART ÉS AZOK PE-
TÉIT-KAPHATÓ
MINDENÜTT
eredeti kék fran-
cia csomagolás-
ban **GYAKORJUNK**
UTANZATOKTÓL!

Gyári lerakat a Vajdaság és Szerémség részére:
KEMIKALIJA
vegyszerek nagybani raktára
NOVISAD
Arse Teodorovića (Štjukina) ul. 7

Hölgyfodrász-szalón

Az ismert kiváló női fodrász, **BULAJIĆ**, július 1-től kezdődően **Aleksandrova**
ulica 6. szám alatt van. Bejárat a kapu alatt. Ismert olcsó árak!

Gyermekcipő különlegességek
női és férfi divatcipők állandóan raktáron
a most megnyitott

PeKo

cipőgyári fióküzletben
SZUBOTICA
Hitelbankpalota, Karađorđev trg 2.

Figyelem! Uj Figyelem!
könyv- és papírtüzet-megnyitás!

Értesitem a n. é. községet, hogy f. évi augusztus 31.-én, Szubotcán, Sirosmayerova u. 6. szám a ait (volt Wilhelm f. né könyvtárellátás)

könyv-, papir- és írószer-kereskedést nyitottam

ahol nagy választékban kaphatók az összes
iskolai és irodalmi felszerelések,
valamint a szakmába tartozó összes cikkek.

Állandó nagy raktár: tartó: szerb, horvát és magyar szépirodalmi, tudományos, szak- és ifjúsági könyvekből, tankönyvekből, író- és rajzszerek, továbbá irodalmi felszerelésekből.
Kiadói és gyári árak!

Berleković V.-né könyv-, papir- és írószerkereskedés

A tudomány
Antiszeptikus fog-,

Bakteriológiai vizsgálatok igazolják, hogy ez a víz megöli minden kórokozót, lehetlenné teszi azok elszaporodását, nem árt a szöveteknek, a fogakat, a szájat és a garatokat megtisztítja a ragályt okozó és terjesztő elődelektől, a fogakat tisztán tartja és megőrzi azok szép fehérségét!

Kitűnő védekezőszer a fogfájás és a szájbetegségek megakadályozására, — egyedülálló szer bármely ragályos betegségnek, az angina, reuma, szivizomzat megbetegedése, spanyolnátha, influenza, nátha, stb. ba-

uj sikere!
száj- és garatviz!

ci lúnak a szájüregebe és ezzel a szervezetbe való behatolása ellen.

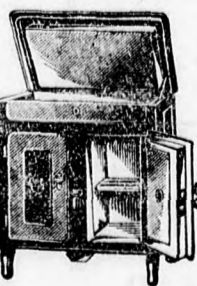
Garatmegbetegedések-nél kitűnő hatása öblítő-szer.

Küönösen nélkülözhetetlen az iny- és az állkapocs megbetegedéseinek és az olyan betegségek tartama alatt, amelveknél a beteg bizsmatos gyógyszer használ.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában

Ara üvegenként 24 dinár. 575

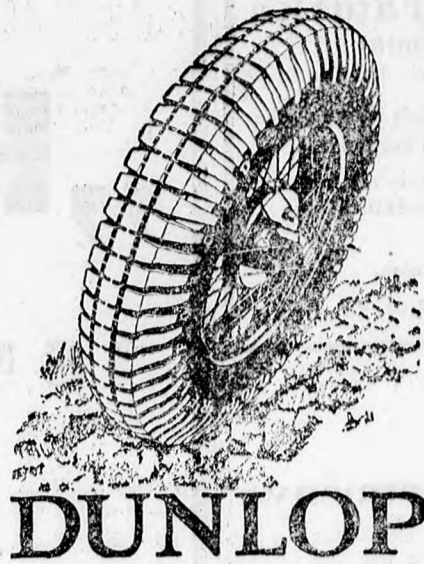
Butorok Szuboticán a legnagyobb választékban és legolcsóbban
ERDÉLYI A.
lakásberendezési vállalatnál szerelhetők be.
Bena Sudaravičeva ul. 4.

Szabadalmazott
légszékrenyeink
árait leszállítottuk!

Mielőtt légszékrenyét vásárol, kérjen árjegyzéket és ajánlatot

BRAĆA GOLDNER légszékreny-, fabu-
tor- és rézáruhártól
SUBOTICA, Jugovića ulica 20. — Telefon 1-34

Kis árkülönbözetnek
nincs jelentősége

DUNLOP
„FORT“ GUMMI
Made in England
Központ
az SHS királyság részére:
ZAGREB
HOTEL ESPLANAD

REGISZTRUM PATENT BENCZE-vel PATENT PATENT-BENCZE
ESSENGENI GÖRDÜLŐ FAREDÖNYÖK
legjobbak
Minál és ajánlatot díjtalanul küldünk
BENCZE ANTAL és FIA
ESSENGENI GÖRDÜLŐ, ZSALU ÉS
SZÖVÖTT FAREDÖNYGYÁR
VELBECKEREK

Komlózsákok
Juta, len és kender
gabona- és lisztes zsákok
minden méretben.
ZSINEGEK

Afrika, lószőr, takarók, vízmentes ponyvák nagyban és kicsinyben legolcsóbban
Avram Schiff
zsák-, ponyva- és zsineg-nagyeres edőnél
zsák- és ponyvakülsősző
Telefon-sz. NOVISAD Sargovcim
21-03 FIÓK: BEOGRAD-SAVE Juteajt

A Szent Mihályról és a Szent Józsefről elnevezett leszkozáci leleccothonban elhelyezett gyermekek ezuton mondanak köszönetet az

ENERGIN

kina-casborért, amelynek segítségével mindnyájan gyönyörűen fejlődnek.

Az igazgatóság.

Felnőtteknek 3-6 üveg kell, naponként 3 evőkanállal. Gyermekeknek 3 üveg, naponként 3 kávéskanállal.
Az ENERGIN kapható gyógyszerárakban és drogériákban, 1 félliteres üveg 40 dinár. Utánvételes szállítás mellett 3 nagy üveg 128, 6 nagy üveg 248 dinár és 1 üveg ingyen.

Laboratorij Alfa Sušak broj 8

KOMLÓZSÁKOK

prima cseh anyagból
liszt-gabona-zsákok
egy új mint használt
vizmentes ponyvák

olcsón kaphatók
SCHOTTEN I DRUG ZAGREB
NOVISZÁDI FŐKÉPVISELETNÉL ÉS LERAKATNÁL
MILAN BERL, NOVISZAD
Jovana Subotića br. 9.
PONYVA- és ZSÁKKÖLCSONZÓ VÁLLALAT
Telefon 23-30. Távírást cím: „JUTE“

Úrhölgyek! Urak!

Uj üzlet Becskereken - az Önök kedvére és izlése szerint berendezve!

Vel. Becskereken, a volt Eisenstädter (Fischer)-féle utcai helyiségben ujjonnan megnyílt

kötött-, szövött- és rövid-áru, női- és uridivatáru, kézimunka és kézimunkaanyag

üzletben elsőrangú árut nyújtok bő választékban, szolid és figyelmes kiszolgálással és mindenkor a legolcsóbban kalkulált, szigoruan szabott napi árákon. Céлом, hogy üzletemben mindenki kellemesen és gazdaságosan végezhesse bevásárlásait. — Cégetmet a n. é. közönség becses jóindulatába és bizalmába ajánlom teljes tisztelettel

MOLNÁR MIHÁLY

a Rövidáru R. T. Népbank-házban üzletének volt vezetője

Betársulnék

ké. 300.000 dinár tőkével, biztos existenciát nyújtó, feltétlenül reális kereskedelmi vállalatba. Esetleg vezető állást vállalnék ke eskedelmi vállalatnál 300.000 dinár kaucióval vagy bankgaranciával. Jellege: „jó kereskedő“.

Levegőszűrő - Könyvelő

serb-horvát, német és magyar nyelvben perfect nyorsíró, önállóan levelez, többévi praksissal

állást keres.

Mérlegképes könyvelő, a legjobb referenciákkal. Választ a kiadóba, Noviszád, sub No 777.

Próbairendelés mindenkit meggyőz arról, hogy a legalkalmasabb és legbiztosabb szigetelő az **AQUASIT**
Vajdasági vezérképviselet:
Bácskai Cementárnyagút, Subotica

Ház

Gyönyörű berendezésű fűszerüzlettel (essleg nélkül) a Temerini utcában. hihetetlen olcsó áron eladja „Biro More“ Noviszád, Kr. Aleksa. dra 3

2000 métermázsas chassela szőlő eladó

Schulhoff Lajos gazdaságában Padej. (Bánát). — Telefon 5. 10132

Ha gallérját, fényesen, feléren és elegánsan akarja viselni, akkor küldje

PIUKOVIC gőzmozdába

Subotica, Vilsonova ulica 16. sz.

MOZINAK

igen alkalmas 6 HP Deutz-Köln gyártmányu benzínmotor és 110 Volt 40 amperes dinamó, keveset használva, olcsón eladó. Bővebbet: Vig György, Noviszád, Jevrejska 2. 977

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasárnapok és ünnepek kizárásával. Legkisebb apróhirdetés 10 sor. Csak felhívású jellegű hirdetés továbbítás. Kézbesítéskor előzetes megállapodás.

LEVELEZÉS

Összekötő kapoca. Bár csak észrevénél 52 ne tiltásad meg Anyucim vigyázní fogok édes a Szíved, ne félj. Rettenetes érzések, gondolhatod. Ertesítsesz. valahogyan? Palicsón pénteken. Csókollak. 10111

Nelly! Vettem plafondisz Zsarnócinál Szentán, Subotički put 23. Pista. 8979

HÁZASSÁG

Férjhezmenőknek, nőülőknek biztos siker. Cim a kiadóban. 9896

Hölgyeim. Feleségül vennék gyermektelen elsőrendű szakácsnőt. Vallás, hozomány mellékes. Bizonyítványok, fényképpel „Szerencse“ jellegre a kiadó továbbít. Diszkréciónal bizosítva.

FOGLALKOZÁS

Kifutó, megbízható, felvételtik Hermann Matija, Karadzićeva 12. 9935

Borbélysegéd, fiatal, jómunkás, bubihavágáshoz is ért, állást keres. Cim Senta. Davidova 34. 10086

Nyugdíjas tisztviselő — kik nagy ismerettséggel birnak — szép jövedelemre tehetnek szert. Cim „Életbiztosítás“ alatt a kiadóhivatalban. 9844

Gyermektelen házaspár házmasternek felvétetik.

Fodrásznőt, jómunkást, felveszek. „Marica“ fodrászszalon. Pašićeva ul. 8. 9922

2 ágy, tiszta, továbbá éjjeli szekrény eladó. Paje Dobanovackog ul. 19. 9977

Kiszolgáló kirasszony cukrászdába, jömegeletlen, aki ilyen minőségbe már dolgozott felvétetik. „Elit“ cukrászda. 10131

Apóknő felvétetik azonnali belépéssel. Cim a kiadóban. 10122

Házvezetőnőt keresek Szomborba, ki a háztartás minden ágában teljesen önálló, perfektül beszél szerbül és németül, ért varráshoz és kézimunkához. Családtagnak tekintetik. Fényképes ajánlatokat fizetési igények megjelölésével „Önálló házvezetőnő“ jelleg alatt a kiadóhivatal továbbít. 10124

Kolmestősepedet, idősebet keresek, aki ugy a ruha- mint a textil- és finom zefir-, gyapju- és harisnyafestésben killökép jártas, és a mester távollétében helyettesíteni tudja. Keresek egy-két fiatal segédet is. Írásbeli ajánlatokat az eddigi működés megjelölésével csakis oly uraktól kérem, kik tényleg jó munkát tudnak előállítani. Ábrahám Faber festő, Beograd. Oblakovska ulica 34. 10112

Kovácssegéd, fiatalabb, azonnaira felvétetik Fábri Kovácsmesternél, Kupuszina. 10069

Gabelsberger gyorsíró órákat ad okleveles gyorsíró tanítónő. — Felvilágosítást nyujt Dr. Szántó Miklós, Szombor. 10097

Művirágkészítéshez tanulóleányok felvételnek Hortencia, Dunav. Artiller. Puka 2.

Divatáru-szakmából elvállal képviselőt három nyelven beszélő, Vojvodinában jól bevezetett utazó. Szíves megkereséseket „Perfekt“ jellegre. 10119

Cukrászsegédet, önálló munkást, aki a szakma minden ágában jártassággal bír, felvesz Kovács cukrászda, Kula. 10118

Keresek utazókat és utazónőket külföldi gyár konkurencianélküli cikkének terjesztésére. Fixfizetést és magas jutalékok adok. Mindenki személyesen meggyőződhetik. Levélbeli ajánlatokhoz 1 dinár melléklendő. M. Rajačić, Novi Vrhos. Kralja Petra ul. 339. 9333

Pincérgyűnőkség, Freudenfeld Vilmos Pancsevön ajánl, keres. elhelyez mindennemű, elsőrendű kávéházi, szállodai személyzetet.

Gyógyszerész-asszisztentst keres nagyobb praksissal és nyelvismeretekkel. — Ivačković M. gyógyszerész, Velika Kikinda. 9926

Fiatal segédet, serb, magyar nyelvtudással, felveszünk. Kramer Antal és Társa. 9929

Intelligens szlovén urleány, aki a varráshoz is ért, nevelőnői vagy társalkodónői állást keres, lehetőleg Szomborban azonnali belépésre. Cim: Dr. Szántó Miklós, Szombor. 9922

Szabóinaest felveszünk. Kramer Antal és Társa. 9990

Gyógyszerész asszisztentst serb, magyar, német nyelvismerettel mielőbbi belépésre keres Nagy Imre gyógyszerész-tára Vel. Kikinda.

Varró- és tanulóleányok fizetéssel felvételnek Gutainénál, VII. Ostojiceva ul. 15. 10018

Keresek azonnali belépésre fényképészsegédet vagy nőt. Csakis elsőrendű retusőr jöhet számításba. Gergely Antal fényképész, Subotica 13. 10026

Gyógyszerészyakornoki állást keresek. Maturáltam, magyar, serb nyelvben perfekt, németben részben. Jedlicska Gábor Szentá.

Nevelőnőt magyar-német nyelvtudással keresek teljes jártassággal 2 éves fiam mellé, aki feltétlenül megbízhatóan egyedül is tudja gondozni. Kézimunkázni tudók előnyben. Ajánlatokat 10.001. szám alatt a kiadóba kérek. 10001

VÉTEL-ELADÁS

Sztrérelőkád 20 hektós tölgyfa, teljesen jókarban, anyag, munka elsőrendű eladó. Jedlicska István, Szentá. 10045

Fényképészek! Használt satináló gépet veszek! Kárpista fényképész. 10113

„JUGOTRANZIT“
Nemzetközi szállítmányozási és elvámolási iroda
Gyűjtőforgalom Európa összes államaiból.
Olcsó vámkezelés. Tarifiroda.

„POVRACAJ“
Első jugoszláv fuvarlevél felülvizsgáló iroda
Saját érdekében küldje be fuvarleveleit.
Talált többletet azonnal kifizetjük
Subotica, Manojlovićeva ul. 3. Telefon 801

Teljesen érett, lekvárfőzéshez való szilvát
minden mennyiségben a legolcsóbban szállít
Arnold Izsák, Nova Gradiška

Nagyobb téglagyár azonnali belépésre gyakorlott
gépészt keres
Ajánlatok eddigi működések közlésével „Gépész“ jellegre a kiadóba kéretnek

Eladó
35 hektár elsőrendű szántóföld
Brezovica községben (valjevói járás) a Tamnava folyó völgyében. A birtokon megfelelő számú épület, szerszám, állatállomány és erdő van. — Közelebbi felvilágosítással szolgál a tulajdonos: Milan Rafajlović. nyug. ezredes, Beograd, Svetog Sava 17. 9325

Kemény D. Dezső ecetgyára értesíti
vevőit, hogy az ecetgyár és iroda az uccanyitási következtében is a régi helyen marad: Városi hérpároltával szemben, I. Vojnovićeva 5. Bejárat az uccán. Ez alkalommal figyelemzveti a t. háziasszonyokat, hogy ha súlyt helyeznek arra, hogy a tölre elített uborka, paprika és zöldfőzelékek mindig szépek és jók maradjanak, csak Kemény-féle esszencet használjanak. 2168

IAKCIPO
Nem bukk meg a tatának a Pistája jó cipőjét a **YORSTALPALÓ** csinálta
Poštanska ulica 4. LUSPAI
Tanonco- és munkások felvételnek 246

Morvai és Molnár
műkő- és cementárnyagút Subotica (a vasutttal szemben)

Elvállal mindennemű műkő, vasbeton- és cementmunkát, **észtit** egy és többszínű **cement- és mozaiklapoka**, valamint drótbetétes és csömöszölt betoncsöveket
Árajánlattal díjmentesen szolgál 5409

Dákók, billiárdgolyók,
máchine-gummi, billiárdhoz tartozó összes felszerelések, ernyők nagy választékban, horoszapok nagyban és kicsinyben kaphatók
62v. Gerber Jakabné műszertárgyos üzletében Subotica, Bane Sulare iceva u. 82

Mübutor
Legjobb és legizléseesebb csak **Szabadosnál**
Subotica, Daničićev put 1 7281

Vas kereskedő, bádogos
kérjen ingyen nagy képes árjegyzéket **FÜZI**
bádogárnyagútól **Subotica (S.H.S.)**

Farkas Andrásné
kárptos üzemet átvetttem
a azt saját nevem alatt vezettem. Szolid és pontos kiszolgálást, elsőrendű munkát garantállok.
Konrad Mihály
kárptos
Subotica, Zmaj Jovina ul. 5

ISKOLAKÖNYVEK
magyar és német nyelvű iskolák részére, engedélyezve a Ministerstvo Prosvele által. Árjegyzéket ingyen küld a kiadó.
Lijsitz & Lampel
Subotica 7954

LIFKA-KERT

Csütörtöktől vasárnapig
2 kivételes attrakció! 2 grandsláger!
HAROLD LLOYD
ezidei szeanzdelős ujdonsága
Harold a hős!
Uj ötletek, új attrakciók végtelen mulatságos sorozata a szezon kimagasló filmje
Nevada
Vadnyugati történet Zan Grey regénye után
Elsőkésületben Douglas Fairbanks minden eddigi filmjét felülmúló ujdonsága
GAUCHO

Vendéglő 10.000 lakosu nagyközönségben a község központjában eladó, vagy haszonbérbe kiadó. Cim a kiadóban. 10016

Urimokett garnitúra, kettőezer dinárért, gadrobszekrény, könyvszekrény, Alt-wien zsolnai tányérok, jegesmedve bőrök, ágy matracal, konyhaberendezés, speiz-állványok eladó. Karadzičeva 12. 10129

Bor mult évi és többéves óborok, csemegeező és kisebb-nagyobb mennyiségben kapható. Fodor Miklós szőlőbirtokosnál, Horgoson. 10123

10 lánc szántóföldet keresek megvételre azonnali fizetéssel a szuboticiai határban. Cim a kiadóban. 10121

Sarokház eladó, mely áll 2-2 szobás és két egy szobás lakásból a belterületen. Érdeklődni lehet Lagner fodrásznál, Pašičeva ul. 6. 10.130

Fűszer- és csemegeüzlet, forgalmas, átadó. Cim a kiadóban. 10070

Íróasztalok, pult, stélázi, fali kirakatok, eladók. Cim a kiadóban. 10077

Zászlók

tiszta gyapjú tengerész-zászlószövetből, garانتált fény-, eső- és viharmentes. Nagyban és kicsinyben. -- Winkler József, Szubotica, Madjarska ul. 9. Kérjen árajánlatot. 10079

Ház II. kör, Oslobodjenja ul. 120., a Fakó harisnyagyárral szemben, eladó. 10071

Vendéglő, 52 év óta fennálló, szabad kézből eladó. Érdeklődni lehet Bárány György, Sztáribecsej. 10114

16 HP nyersolajmotor magánjáró, eladó. Üzemben megtekinthető. Érdeklődni Ujfalvi, Gaj, kod Kovina. 10117

Családi ház, új, modern, a posta közelében eladó. Tudakozódni Földes ruhaüzlet. 10106

Több komplett eséplőgarnitúra eladó olcsó részleteztetésre, 6 HP petróleummotor, motoros morzsolók, favágók, köveslarálók és 2 esztergapad. Mudrinski gépműhelye, Srbobran. 10102

Zongora, Wirth gyártmány, új, fekete, sürgősen eladó. Badaličeva ul. 5/a. 10101

Kérjen mindenütt **Bistra** asztalvizet, kitűnő öfűtő ital, borral is igen kellemes. Megrendelhető a felerakati Preradovičeva ul. 4. Telefon 292. Bármilyen kis mennyiséget házhoz szállítunk. 10095

Italmérés-bűffé, jó forgalommal a piactéren, lieno pravoval bejelkező bevónnek eladó. Cim a kiadóban. 10058

Vendéglő fél hold telekkel, nagy tánchelyiséggel és szinpadal, vasutállomás mellett, a piaccal szemben. eladó. Esetleg icés fiatal párnak, lieno pravoval rendelkezésnek, kiadó. Bicskei Péter, Orom, Kisut 9. szám. 10100

Koveset használt vasestergapad 16.000 dinárért eladó. Ugyanott furógép és kovácsműhely felszerelés jutányos árban eladó. Csikmák Péterné, Senta. 10006

24 HP nyersolajmotor kitűnő állapotban olcsón eladó. Sebők, Kotovi, posta Bare, Slavonija. 10046

Ajtók, ablakok minden inértékben azonnali szállításra kaphatók. Mindennemű famegmunkálást vállal Mihály asztalos, Zlataričeva ul. 22. (Tuzoltó laktanya mellett).

Műlabak

műkarok, győgyfűzők, tám-gépek és betegtoló-kocsik, Schönbrunnal, Szubotica. Paje Kujundzičeva 20.

Családi ház, új, modern, a posta közelében, azonnal beköltözhető, eladó. Földes ruhaüzlet. 9574

Olcsó kitűnő kikindai hornyolt vörös

tetőcserép

kicsinyben és vagontelekekben kapható Daničičev (Pa-licsi) put 29. sz. alatti új tetőcserép telepen. Rende-léseket felvesz Kemény banküzlet, Szubotica, Ma-nojlovičeva ul. 3. 8965

20%-os koronabónékat veszünk. Pučka štetiona i zalozni zavod d. d., Osijek, Desatičina ulica 27. 9708

Rhode Island red tojók és kakasok, leghiresebb törzsek iradekai, eladók. Gallus-Farm, Bačka Topola. 9777

Zephir-kályha 8 csöves, fehér, romancozott eladó. Sienkiovičeva 19 9840

Oukrászda bácskai nagy városban, teljes felszereléssel, kezdőknek különösen alkalmas, azonnal eladó. Cim a kiadóhivatalban. 9858

Róka

Károly divateipész, Szubotica (Rudičeva ul.) Zrinjski trg 2. 9883

Keresek kevésbé használt vagy új 50 HP Diesel-mo-tort, kompresszor nélkül, eladók 36 HP használt, kompresszoros Diesel-mo-tort. Mita T. Kačanski, Srbobran. 9878

Pékek figyelmébe! Kérjenek ajánlatot vasdagasztóteknoról, füstös-elzárókról (Tip-likről), valamint minden-nemű pékségi és gőzsütöke-menőhöz való gépekről és segédesszközökről. -- Legolcsóbb árak, azonnali szállítás. Ing. C. Kornfeld, Su-šak, Račkog 1. 9960

Kohajda?

Paprika és uborka eltevéséhez csak 80%-os vegyítiszta étel-eccetsavat használgjon. Cégünk az áru valódiságáért és legfino-mabb minőségéért teljes szavatosságot vállal
KLEIN GÉZA és FIAI
Telefon 55

Szőnyegek

minden nagyságban és minőségben óriási választékban

Sekelj

divatáruház szőnyeg- és függönyosztálya
Subotica

Ajándék óra

Ismételten figyelmeztetjük a t. fogyasztó közönséget, hogy minden

IDOL CIPÓKRÉM

dobozban van egy betű. Ha a betűkből az

IDOLKRÉM szót összeállítja, vagy 120 darab ve-gyes betűt beküld, kap ezért jutalmul egy szép órát

Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika d. d. Novisad

VÁROSI MOZI

Csütörtök-vasárnap
United Artist Avala film

Bánky Vilma
ezidei első legnagyobb filmje
ÉBREDÉS

Egy szegény árvalány története
Főszereplők:
Bánky Vilma és Walter Byron

KIRAKATÜVEGEK VITURNÁL NOVISAD, FUTÓSKI PUT 137. 9087

Tometkezői vállalat eladó minden elfogadható árért. Cim a kiadóban. 9895

Egy pár 42 colos új malom-kő és egy felvonó olcsón eladó. Morvaj Péter Novi-szad, Kamenicska ulica 28.

Names, fajtisza gyümölcs-fákat, diszcserejket, bokor és futórozákat őszi szállít-ásra ajánl a Vajdaság leg-regőbb kertészete. Kérje őszi árjegyzékünket. Bednarz-féle kertészet, Stara Kanji-za. 9930

20%-os koronabónékat vesz Commerce, Sombor, Kralja Petra 30. 9931

Sztara Kanjissán, Pašičeva ulica 6. szám alatt egy használt első típusú Ford-aútó jutányos árért eladó.

Eladó nagyforgalmu me-zővárosban mézszárszek, a melyben kóser kimerés is van és egy hentesüzlet ház-zal és felszereléssel együtt. Bővebb felvilágosítást nyujt Ármány Imre, Nova Kan-i-za. 9983

Staramoravican igen jófor-galmu fűszerüzlet italkimé-réssel együtt eladó. Kisa Pál, Stara Moravica.

KÖLÖNFÉLE

Cseregyereket vállalok né-met községbe 10 éves gye-reknek Szuboticán való elhelyezése ellenében. -- Igénylők Kölcsonösség jel-igén jelentkezhettek.

Üzlethelyiség kiadó és azonnal elfoglalható. Zmaj Jovin trg 5. 10068

Feles haszonbérletre kere-sek 20-30 lác tanyás birtokot. Szalma István, Albanska ul. 8. 10074

Butorozott szép szoba és külön egy szobácska buto-rozva, vagy üresen 150 di-nárért kiadó. Pupinova ul. 19, a villanyteleppel szem-ben. 10069

Kis szoba, konyha azonnal kiadó. Mandičeva ul. 7. a Galamb-iskolánál 10064

Csinosan butorozott külön-béjáratu, világos szoba ki-adó a beltéren. Cim a ki-adóban. 10037

Közvetitem a leggyorsabban az engedélyek minden faj-táját, állampolgársági, itt-tartózkodási engedély, lieno és mesno pravót, trafik és kávéméresi engedélyt. -- »Vardar« iroda, Bačka To-pola. 10109

Közvetitek ház, föld és üz-let eladásokat. Bérbe adok butorozott és üres lakáso-kat. »Vardar« iroda, Bačka Topola. 10110

Különálló ház 4 szoba, 2 konyha, 2 éleškamra, pince s mellékhelyiségekkel no-venber 1-re kiadó. Bőveb-bet Frankopanska ulica 16. alatt. 9845

Nőgyaszobás lakás fürdőszo-bával november elsejére ki-adó. Trg Cirila 1/d Kisköz, Teréz templommal szemben

Kiadó lakás. Öt parkettás szobából álló elsőemeleti lakás, megfelelő mellékhelyiségekkel, fürdőszoba, cse-lédszoba stb. november 1-re kiadó. Bővebb felvilágosi-tással szolgál a házmester I. Dunav Art. puka ul. 7.

Ha reumájától szabadulni akar, használja a világ-szerzte elismert pöstyéni iszapot. Kapható gyógy-gyszertárakban és drogériák-ban. Postai szétküldés Blum gyógyszerár. Szubo-tica, főpostával szemben. Kérjen prospektust. 6190

Berezdeztett iroda Aleksan-drova ulicán 9. szám alatt kiadó. Érdeklődni Meteor-filmnél. 9950

Üzlethelyiség Zrinjski trg 37. szám alatt azonnal ki-adó. 9933

Háromszobás lakás fürdőszobával és mellékhelyisé-gekkel, a beltéren, novear-ber 1-re kiadó Cim a ki-adóban. 9994

Pékség, 80 éve fennálló, azonnal bérbe vehető Bars-kulin Lászlónál, Horgos. 9006

Izraelita diákok elfogadok ellátásra. Zongora haszná-lat. Családias nevelés. Vadnai tanár. Obilicéev Ve-nac 4. 9874

2 diákok, vagy diákleányt elvállalok teljes ellátásra. Külön szoba, szerb, német és francianyelvű gyakorlat, esetleg a tanulmányi fel-ügyeletet is vállalom. Cim a kiadóban. 10011